

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	29.4.	20 22	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/22-11		
VEZA:			
EPA:	462 XXVII		
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

Broj: 22/1727-5

Podgorica, 29.04.2021. godine

Skupština Crne Gore

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 10,
81000 Podgorica
Crna Gora

Predmet: Dostavljanje Predloga Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu

Postupajući u skladu sa članom 54 stav 5 Zakona o energetici ("Službeni list CG" br. 5/16,51/17, 82/20 i 29/20), kojim je propisano da Agencija utvrđuje predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za prethodnu godinu i podnosi Skupštini na usvajanje, u prilogu akta dostavljamo:

- Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu,
- Odluku Odbora Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, o utvrđivanju Predloga Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, i
- Odluku o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja i usvajanja Predloga Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu.

Navedenu dokumentaciju dostavljamo u 35 primjeraka u paprnoj formi i na CD-u u elektronskoj (pdf) formi.

1

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

Istovremeno vas obavještavamo da je Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, shodno članu 67 stav 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG" br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 55/18, 66/19 i 70/21), navedeni Predlog izvještaja dostavila Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Crne Gore, u skladu sa zakonskom obavezom.

S poštovanjem,

Izvršna direktorica,
Milica Knežević

Obrađivač:

Mirjana Nikolić, rukovoditeljka službe za opšte poslove

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Mirjana", is written below the name of the processor.

Dostaviti:

- Naslovu;
- A/a.

Crna Gora

Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti

PREDLOG

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ SA IZVJEŠTAJEM O RADU
REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU I
REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI
ZA 2021. GODINU**

Podgorica, april 2022. godine

**REGULATORNA AGENCIJA ZA ENERGETIKU I
REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI**

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96

Podgorica

tel: +382 20 229 615, +382 20 229 616

fax: +382 20 229 755

E-mail: regagen@t-com.me

www.regagen.co.me

SADRŽAJ

1. UVOD	9
2. FINANSIJSKO POSLOVANJE AGENCIJE	11
2.1. Prihodi i rashodi agencije u 2021. Godini	14
2.2. Javne nabavke	22
3. AKTIVNOSTI AGENCIJE	23
3.1. OSTVARIVANJE NORMATIVNO-REGULATORNE ULOGE	24
3.1.1. Energetski sektor	24
3.1.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti	27
3.1.3. Donošenje internih opštih akata.....	28
4. UTVRĐIVANJE CIJENA I NAKNADA I DAVANJE SAGLASNOSTI NA PREDLOG CIJENA	29
4.1. Energetski sektor	29
4.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti	29
5. ODLUČIVANJE PO ZAHTJEVIMA	32
5.1. Energetski sektor	32
5.1.1. Izdavanje licenci	32
5.1.2. Utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije	34
5.1.3. Obnovljivi izvori i visokoefikasna kogeneracija	35
5.1.4. Davanje saglasnosti na ažurirane planove operatora sistema električne energije	36
5.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti	37
5.2.1. Izdavanje licenci za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti	37
5.3. Postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama	41
6. NADZOR NAD RADOM I POSLOVANJEM SUBJEKATA	42
6.1. Energetski sektor	42
6.1.1. Kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom.....	43
6.1.2. Finansijsko poslovanje regulisanih elektroenergetskih subjekata	44
6.1.3. Gubici u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije.....	45
6.1.4. Investicije u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije	45
6.1.5. Prekogranična razmjena energije i dodjela prekograničnih kapaciteta.....	46
6.1.6. Transparentnost i dostupnost informacija vezanih za tržište električne energije	47
6.1.7. Poštovanje uslova iz izdatih licenci.....	48
6.1.7.1. Rad i poslovanje subjekata u oblasti naftnih derivata i gasa	48
6.1.7.2. Rad i poslovanje subjekata u oblasti električne energije	48

6.1.7.3. Rad i poslovanje operatora zatvorenog distributivnog sistema	48
6.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti	49
6.2.1. Kontrola izdatih licenci	49
6.2.2. Poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti (benčmarking)	50
7. ZAŠTITA KUPACA	51
8. SARADNJA REGAGEN SA DRŽAVNIM ORGANIMA, REGULATORNIM TIJELIMA IZ OKRUŽENJA I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA ČIJI JE ČLAN ILI SA KOJIMA IMA ZAJEDNIČKE PRAVCE AKTIVNOSTI	53
8.1. Saradnja sa nadležnim organima u Crnoj Gori	53
8.2. Međunarodna saradnja	54
8.2.1. Oblast energetike	54
8.2.2. Oblast regulisanih komunalnih djelatnosti	55
9. IZRADA GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA I PLANOVA	56
10. KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE I MATERIJALNO UNAPREĐENJE REGAGEN.....	58

POPIS TABELA

Tabela 2.1.1	<i>Prikaz prihoda (primitaka) i rashoda (izdataka) REGAGEN u 2021. godini.....</i>	14
Tabela 2.1.2	<i>Prikaz priliva i odliva sredstava amortizacije tokom 2021. godine.....</i>	21
Tabela 2.2.1	<i>Pregled realizacije planiranih jednostavnih nabavki u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine</i>	22
Tabela 5.1.1	<i>Nove licence.....</i>	32
Tabela 5.1.2	<i>Izmjene licence.....</i>	33
Tabela 5.1.3	<i>Oduzete licence</i>	34
Tabela 5.1.4	<i>Produženje licence.....</i>	34
Tabela 5.2.1	<i>Izdate licence u 2021- RKD</i>	37

1. UVOD

Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: REGAGEN), u skladu sa članom 54 stav 4 Zakona o energetici („Službeni list CG”, br. 5/16, 51/17, 82/20 i 29/22), utvrđuje Predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu za prethodnu godinu i podnosi Skupštini Crne Gore na usvajanje. Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Službeni list CG”, br. 20/14, 56/14, 70/17, 55/18 i 70/21), propisano je se predlog finansijskog izvještaja, dostavlja preko Ministarstva finansija i socijalnog staranja do 30. aprila tekuće za prethodnu godinu.

Predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, sadrži prikaz realizacije Finansijskog plana i Plana rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, koji je Skupština Crne Gore usvojila Odlukom broj: 00-72/20-44/3 EPA 12XXVII od 29. decembra 2020. godine, („Službeni list CG”, broj 129/20).

Ovaj izvještaj obuhvata finansijski dio koji prikazuje planirano i ostvareno korišćenje finansijskih sredstava u 2021. godini, prema namjenama za koje su opredijeljena, kao i prikaz aktivnosti koje je REGAGEN sprovela u 2021. godini u odnosu na planirane. Članom 27 Zakona o energetici je propisano da poslove utvrđene zakonom u oblasti energetike obavlja REGAGEN kao samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetske subjektata, kao i da REGAGEN obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti. Konkretno, nadležnosti REGAGEN su u 2021. godini bile utvrđene Zakonom o energetici, Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa („Službeni list CG”, broj 42/16) i Zakonom o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG”, br. 55/16 i 66/19).

REGAGEN je osnovana Zakonom o energetici iz 2003. godine, ima svojstvo pravnog lica i upisana je u Centralni registar privrednih subjekata – CRPS. Organi REGAGEN su Odbor REGAGEN i izvršni direktor. U skladu sa Zakonom o energetici REGAGEN ima i zamjenika izvršnog direktora. Odbor REGAGEN čine predsjednik i dva člana, koji funkciju vrše profesionalno, tj. u radnom su odnosu u REGAGEN za vrijeme trajanja mandata. Predsjednika i članove Odbora imenuje Skupština Crne Gore, u postupku propisanom Zakonom o energetici. Mandat predsjednika i članova Odbora REGAGEN traje pet godina, i mogu biti imenovani na najviše dva mandata. Zakonom o energetici je propisano i da predsjednik, odnosno član Odbora REGAGEN, po isteku mandata nastavlja da obavlja funkciju do imenovanja novog člana, odnosno predsjednika Odbora REGAGEN, ako nije izabran novi član, odnosno predsjednik Odbora REGAGEN. Mandat izvršnog direktora i zamjenika izvršnog direktora je četiri godine i mogu biti izabrani na najviše dva mandata. Prava i dužnosti Odbora REGAGEN, predsjednika Odbora REGAGEN, izvršnog direktora i zamjenika izvršnog direktora propisani su Statutom Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

Novi Statut REGAGEN donijet je 23. decembra 2021. godine i objavljen u „Službenom listu Crne Gore”, broj 135/21. Razlozi za donošenje novog Statuta REGAGEN su poboljšanje i potpunije uređenje načina rada REGAGEN, u smislu prava na potpisivanje akata u REGAGEN, preciziranje prava i dužnosti predsjednika Odbora, članova Odbora i izvršnog direktora, utvrđivanje podjele poslova između organa REGAGEN koji proizilaze iz zakona koji uređuje upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru,

dopune u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje finansijskog plana sa planom rada za regulisane komunalne djelatnosti, utvrđivanje roka za usklađivanje, odnosno donošenje opštih akata REGAGEN, kao i izmjene odredbi koje se odnose na novi znak i memorandum.

Polazeći od funkcionalnog grupisanja poslova iz djelokruga rada REGAGEN, i to po vrsti, složenosti, prirodi i međusobnoj povezanosti, rad ovog regulatornog tijela je i u 2021. godini bio organizovan u šest službi: (1) Služba za energetske-tehničke poslove regulacije; (2) Služba za ekonomske poslove regulacije; (3) Služba za pravne poslove regulacije; (4) Služba za gas, naftu i licence; (5) Služba za regulisane komunalne djelatnosti i (6) Služba za opšte poslove. Van navedenih službi obavljali su se poslovi savjetnika/ce Odbora REGAGEN i sekretara/ke Odbora REGAGEN.

Uprkos otežavajućim okolnostima koje je i u 2021. godini prouzrokovalo prisustvo COVID-19, Odbor REGAGEN je u godini koja je predmet izvještavanja održao rekordnih 39 redovnih sjednica. Ovo je već druga godina za redom u kojoj Odbor REGAGEN bilježi značajno povećanje obima aktivnosti, i to više od trećine u odnosu na 2019. godinu. Povećanje broja pomenutih sjednica je dominantno prouzrokovano povećanim obimom obaveza REGAGEN, a usljed izmjena zakonskih okvira unutar kojih djeluje ova institucija. Vanrednih sjednica Odbora REGAGEN u 2021. godini nije bilo. Odbor REGAGEN na sjednicama odlučuje o svim pitanjima koja su u skladu sa Statutom REGAGEN u nadležnosti Odbora.

2. FINANSIJSKO POSLOVANJE AGENCIJE

Finansijsko poslovanje REGAGEN u 2021. godini bazirano je na Zakonu o energetici, čijim članom 51 stav 1 je utvrđeno da se sredstva za rad REGAGEN obezbjeđuju iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, naknada za rješavanje sporova i ostalih naknada. Stavom 2 navedenog člana propisano je da se sredstva za rad REGAGEN utvrđuju finansijskim planom REGAGEN koji usvaja Skupština Crne Gore u skladu sa Zakonom o energetici i koji se objavljuje na internet stranici REGAGEN. Kao što je navedeno u uvodnom dijelu ovog izvještaja, Finansijski plan i Plan rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, usvojila je Skupština Crne Gore Odlukom broj: 00-72/20-44/3 EPA 12 XXVII 29. decembra 2020. godine („Službeni list CG”, broj 129/20). Isti je objavljen na internet stranici REGAGEN.

Finansijski plan i Plan rada REGAGEN za 2021. godinu sadrži pregled troškova, odnosno izdataka i prihoda, tj. primitaka REGAGEN. Način finansiranja REGAGEN, nezavisan od Budžeta države, obezbjeđuje finansijsku samostalnost REGAGEN i nezavisnost u radu. REGAGEN je, kao što je navedeno u uvodnom dijelu ovog izvještaja, u skladu sa Zakonom o energetici samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetske subjekata. Ta nezavisnost je obezbijeđena i kroz način finansiranja propisan u članu 51 Zakona o energetici.

S obzirom na to da se energetske djelatnosti mogu obavljati samo na osnovu licenci koje, ako Zakonom o energetici nije drugačije propisano, REGAGEN izdaje na zahtjev energetske subjekta za svaku djelatnost posebno, energetski subjekat je dužan da plati naknadu za izdavanje licence, kao i da plaća godišnju naknadu za njeno korišćenje tokom perioda na koji je izdata licenca. Visinu naknada za izdavanje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje licenci za obavljanje energetske djelatnosti i godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, REGAGEN utvrđuje odlukom o utvrđivanju naknada, koja se donosi nakon usvajanja finansijskog plana od strane Skupštine Crne Gore, a u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Regulatorne agencije za energetiku (“Službeni list CG”, broj 61/19). Naknade se određuju na način da se u ukupnom iznosu pokrivaju planirani troškovi poslovanja utvrđeni finansijskim planom REGAGEN.

REGAGEN izdaje licence na zahtjev privrednih društava, pravnih ili fizičkih lica, odnosno preduzetnika, registrovanih za obavljanje energetske djelatnosti, i to za svaku energetske djelatnost navedenu u članu 3 Zakona o energetici, posebno.

Sredstva dobijena od naknada za licence treba da omoguće obavljanje djelatnosti i poslova REGAGEN sadržanih u planu rada za odnosnu godinu. Sredstva za finansiranje REGAGEN utvrđuje Odbor REGAGEN do 30. septembra tekuće za narednu godinu, a usvaja Skupština Crne Gore prije početka godine na koju se plan odnosi.

Metodologijom za utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Regulatorne agencije za energetiku je propisano da se naknada za obradu zahtjeva za izdavanje licence i naknada za obradu

zahtjeva za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema utvrđuje u fiksnom iznosu za svaku vrstu licence, na osnovu složenosti posla, obima dokumentacije, nivoa angažovanja i vremena potrebnog za postupanje po zahtjevu.

Polazeći od toga da se licence izdaju energetske subjektima iz dvije oblasti energetskog sektora, i to elektroenergetske i oblasti nafte i gasa, predmetnom metodologijom je utvrđeno da se ukupna godišnja naknada za korišćenje licence, kao i naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, raspodjeljuje na subjekte uzimajući u obzir: 1) neophodno stručno angažovanje i vrijeme koje je REGAGEN potrebno za sprovođenje aktivnosti u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o energetici; 2) ukupan godišnji obim djelatnosti licenciranih subjekata u elektroenergetskom sektoru; 3) ukupan godišnji obim djelatnosti zatvorenih distributivnih sistema; i 4) skladišni kapacitet, broj transportnih sredstava i obim prometa u sektoru nafte i gasa, pri čemu je opredijeljeno da subjekti koji obavljaju djelatnosti u elektroenergetskom sektoru plaćaju dvije trećine, a subjekti koji obavljaju djelatnosti u sektoru nafte i gasa jednu trećinu ukupne godišnje naknade.

U skladu sa navedenim kriterijumima, Metodologijom za utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Regulatorne agencije za energetiku je napravljena podjela unutar elektroenergetskog sektora na regulisane djelatnosti, za čije obavljanje REGAGEN utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, i neregulisane djelatnosti za čije obavljanje REGAGEN energetske subjektima ne utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod. Pri tome, prihod od ukupne godišnje naknade za korišćenje licence i statusa zatvorenog distributivnog sistema u elektroenergetskom sektoru, ostvaruje se po osnovu naknade koju plaćaju licencirani subjekti koji obavljaju regulisane djelatnosti u iznosu od 70% ukupne naknade i naknade koju plaćaju licencirani subjekti koji obavljaju neregulisane djelatnosti i korisnici zatvorenog distributivnog sistema u iznosu od 30% ukupne naknade.

Planirani iznosi naknada za korišćenje licenci utvrđuju se na osnovu broja i vrste izdatih licenci, a na bazi ostvarenja tehničkih i energetskih indikatora djelatnosti energetskih subjekata iz prethodne godine. U elektroenergetskoj oblasti to su: instalisana snaga u MW i isporučena energija u MWh, a u oblasti nafte i gasa: skladišni kapacitet u m³, broj i vrsta transportnih sredstava, kao i količine ispuštenih/prodatih naftnih derivata u litrima/kilogramima.

Odlukom o utvrđivanju naknada za licence i za zatvoreni distributivni sistem za 2021. godinu („Službeni list CG”, br. 129/20 i 2/21), utvrđen je način obračunavanja godišnjih naknada za korišćenje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti i naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, iznosi naknada za izdavanje licenci i iznosi naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema. Odlukom je, u skladu sa navedenom metodologijom, utvrđeno da godišnje naknade plaćaju imaoći licenci za obavljanje energetskih djelatnosti i imaoći statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije, a iznose naknada za izdavanje licenci i naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema subjekti koji u 2021. godini REGAGEN podnesu zahtjev za izdavanje licence ili dobijanje statusa zatvorenog distributivnog sistema.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici („Službeni list CG”, broj 82/20), koji je stupio na snagu u avgustu 2020. godine, propisano je da su operatori sistema dužni da plate REGAGEN naknadu za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. Shodno

navedenim izmjenama Zakona o energetici, visine jednokratnih naknada koje je operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije dužan da plati u slučaju ažuriranja razvojnog i/ili investicionog plana, su propisane članom 12 stav 5 i članom 13 stav 5 Pravila za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja prenosnog sistema električne energije („Službeni list CG”, br. 51/21), odnosno članom 12 stav 5 i članom 13 stav 5 Pravila za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja distributivnog sistema električne energije („Službeni list CG”, br. 51/21).

Zakonom o energetici je propisano i da po isteku poslovne godine, sredstva koja preostanu na računu REGAGEN nakon izmirenja obaveza prenose se u narednu godinu, a naknade za narednu godinu se srazmjerno umanjuju.

➤ **Finansiranje Agencije u dijelu koji se odnosi na regulaciju komunalnih djelatnosti**

Aktivnosti REGAGEN u dijelu regulisanih komunalnih djelatnosti predmet su posebnog izvještaja. Međutim, radi davanja cjelovite slike o finansiranju REGAGEN u 2021. godini, ovdje se daje osvrt na finansiranje REGAGEN u dijelu koji se odnosi na regulisanje tih djelatnosti. Članom 50 Zakona o komunalnim djelatnostima, propisano je da se rad REGAGEN za obavljanje djelatnosti utvrđenih tim zakonom finansira iz naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti, da se naknada određuje u cilju pokrivanja procijenjenih troškova REGAGEN za obavljanje tih djelatnosti, i da iznos ove naknade određuje REGAGEN posebnim aktom, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore.

S tim u vezi, REGAGEN je u skladu sa odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima Vladi Crne Gore dostavila Predlog odluke o iznosu naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti u 2021. godini, na davanje prethodne saglasnosti. Nakon dobijanja prethodne saglasnosti Vlade Crne Gore (Zaključak Vlade Crne Gore, broj 07-5226 od 27. novembra 2020. godine), Odbor REGAGEN je donio Odluku o iznosu naknada koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti u 2021. godini („Službeni list CG”, broj 124/20). Predmetna odluka je stupila na snagu 29. decembra 2020. godine.

Godina koja je predmet izvještavanja ujedno predstavlja i prvu godinu u kojoj je svoje aktivnosti u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti REGAGEN u potpunosti finansirala iz naknada koje plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti. Tako je u periodu od proteklih pet godina, postepeno unaprijeđen stepen nezavisnosti REGAGEN u odnosu na državne organe u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti, prelazeći sa prelaznog načina finansiranja koji je propisan Zakonom o komunalnim djelatnostima (iz budžeta Crne Gore), na ciljani način finansiranja aktivnosti koje REGAGEN obavlja u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti.

Ipak, način sticanja preduslova za prihodovanje sredstava neophodnih za rad REGAGEN u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti se i dalje značajno razlikuje u odnosu na rad REGAGEN u oblasti energetike. Zakon o energetici je nedvosmislen u institucionalnom uređenju REGAGEN i njenoj odgovornosti u radu prema Skupštini Crne Gore. Ovaj zakon obezbjeđuje transparentnost u postupku utvrđivanja sredstava neophodnih za rad REGAGEN u oblasti energetike i to kroz usvajanje predloga finansijskog plana i plana rada REGAGEN od strane Skupštine Crne Gore i dodatno uređuje način privremenog finansiranja u slučaju da ne dođe to blagovremenog utvrđivanja finansijskog plana

REGAGEN, čime se izbjegava pojava rizika od neodrživosti, i u krajnjem, od blokiranja rada ove institucije. Kako je u 2021. godini ministarstvo nadležno za oblast komunalnih djelatnosti nastavilo sa radom na utvrđivanju Nacrta zakona o vodnim uslugama, REGAGEN je, radi dosljednog planiranja i cjelovitog pregleda rada ove institucije u svim oblastima koje su joj zakonom dodijeljene i njenog finansiranja, predložila harmonizaciju procesa planiranja rada i finansiranja REGAGEN u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti sa već definisanim procesima u oblasti energetike.

2.1. Prihodi i rashodi agencije u 2021. Godini

Detaljan pregled planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda REGAGEN u 2021. godini dat je u tabeli koja slijedi.

Tabela 2.1.1 Prikaz prihoda (primitaka) i rashoda (izdataka) REGAGEN u 2021. godini

Red. broj	OPIS	PLANIRANO €	OSTVARENO €
PRIHODI			
1	Prihodi od naknada za korišćenje licenci	986.555,32*	969.327,74
1.1.	Prihodi od korišćenja statusa zatvorenog distributivnog sistema		1.064,15
1.2.	Prihodi od ostalih naknada za korišćenje licenci		968.263,59
2	Prihodi od zahtjeva za izdavanje licenci	7.000,00	7.600,00
3	Prihodi od ostalih naknada		10.000,00
4	Prihodi od refundacija naknada za bolovanja i lica sa invaliditetom	16.390,17	25.363,85
5	Ostali prihodi - prihodi od refundacija troškova službenih putovanja	4.000,00	2.546,03
6	Ostali prihodi		900,01
I	UKUPNI PRIHODI (1+2+3+4+5+6)	1.013.945,49	1.015.737,63
	Prenesena sredstva iz prethodne godine	432.244,32*	506.390,72
UKUPNI PRIHODI I SREDSTVA IZ PRETHODNOG PERIODA		1.446.189,81	1.522.128,35
RASHODI			
1	Troškovi materijala	32.650,00	28.240,13
	Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	10.000,00	8.756,24
	Troškovi stručne literature	5.000,00	4.138,97
	Troškovi štampanja propisa	8.500,00	10.654,89
	Troškovi električne energije i goriva	9.150,00	4.690,03
2	Bruto zarade, naknade zarada i dr. primanja zaposlenih	943.261,98	711.920,50
	Bruto zarade i bruto naknade zarada i drugih primanja	846.506,02	640.425,33
	Doprinosi na teret poslodavca	96.755,96	71.495,17
3	Troškovi službenih putovanja	21.650,00	13.549,59

	Troškovi službenih putovanja koji se refundiraju		2.546,03
	Troškovi službenih putovanja koji se ne refundiraju		11.003,56
4	Troškovi proizvodnih usluga	44.500,00	37.032,70
	Troškovi komunikacija	26.000,00	21.431,57
	Troškovi održavanja sredstava	13.000,00	10.591,19
	Troškovi poštanskih usluga	3.500,00	2.444,74
	Troškovi oglašavanja	2.000,00	2.565,20
5	Troškovi neproizvodnih usluga	105.500,00**	69.151,19
	Troškovi stručnih i konsultantskih usluga	39.000,00**	28.505,07
	Troškovi komunalija	1.700,00	1.890,38
	Troškovi provizija	2.800,00	1.560,31
	Premije osiguranja	10.00,00	8.026,06
	Troškovi seminara, članarina, radionica i treninga i obuke kadrova	34.000,00	13.568,36
	Ostali troškovi	18.000,00	15.601,01
6	Nabavka osnovnih sredstava	55.000,00	62.473,54
7	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	46.557,83	46.557,83
8	Troškovi zakupa odnosno kupovine poslovnog prostora	25.000,00	24.939,45
9	Angažovanje vještaka, procjena i ocjena imovine energetskih subjekata	0,00**	0,00
10	Rezervisanja za istek mandata u skladu sa <i>Zakonom</i>	29.994,85	27.646,77
11	Troškovi za REMIT	9.000,00	0,00
12	Organizacija međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije	3.000,00	2.301,01
II	UKUPNI RASHODI (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12)	1.316.114,66	1.023.812,71
a)	Obaveze na početku perioda	-	2.963,33
b)	Obaveze na kraju perioda	-	15.958,20
III	Amortizacija osnovnih sredstava	65.075,15	65.075,15
IV	UKUPNO POTROŠENA SREDSTVA (II+III+a-b)	1.381.189,81	1.075.892,99
V	Rezerva i sredstva na računu REGAGEN (1+2+3)	65.000,00	446.235,36
1	Sredstva za umanjenje naknada		365.274,32
2	Sredstva za prenesene obaveze		15.958,20
3	Rezerva	65.000,00	65.002,84
VI	UKUPNO RASHODI, REZERVA (IV+V)	1.446.189,81	1.522.128,35

* Planirane Prihode od naknada za korišćenje licenci iz Finansijskog plana za 2021. godinu čini zbir Prihoda od naknada za korišćenje licenci i Planiranih prenesenih sredstava iz prethodne godine u iznosu od 432.244,32 €, koja su korišćenja za umanjivanje naknade

** Sredstva koja su bila predmet prenamjene u skladu sa Poglavljem IX Finansijskog plana za 2021. godinu, a shodno članu 51 stav 3 Zakona

I Prihodi

U 2021. godini REGAGEN je ostvarila ukupne prihode sa prenesenim sredstvima u iznosu od 1.522.128,35 €, što je za 5% više u odnosu na planirani iznos od 1.446.189,81 €. Ukupno prenesena sredstva iz 2020. godine u narednu 2021. godinu iznose 506.390,72 €. U Finansijskom izvještaju za 2020. godinu je navedeno da ova prenesena sredstva obuhvataju sredstva za umanjene naknada, sredstva za isplate preostalih obaveza prenesenih iz prethodne godine i rezervu.

Dio prenesenih sredstva iz 2020. godine u iznosu od 432.244,32 € korišćena su za umanjivanje naknade, što je u skladu sa članom 3 Odluke o utvrđivanju naknada za licence i za zatvoreni distributivni sistem za 2021. godinu. Odluka je objavljena u „Službenom listu CG”, broj 129/20 i u „Službenom listu CG”, broj 2/21.

U Tabeli 2.1.1. prikazani su prihodi prema strukturi priliva svih sredstava uplaćenih REGAGEN u toku 2021. godine, i to:

- 1) Po osnovu godišnjih naknada za korišćenje licence ostvaren je prihod u iznosu od 969.327,74 €, što je za oko 3% manje od planiranog. Dominantni razlog za blago odstupanje od plana je pad aktivnosti energetskih subjekata u sektoru nafte i gasa. Od ukupno ostvarenog iznosa prihoda od naknada za korišćenje licence, za status zatvorenog distributivnog sistema prihodovano je 1.064,15 €;
- 2) Prihod ostvaren od naknada za izdavanje licenci, koji su planirani u iznosu od 7.000,00 €, ostvareni su u iznosu od 7.600,00 €, odnosno za 9% više od planiranog iznosa;
- 3) Operator prenosnog sistema električne energije i operator distributivnog sistema električne energije su u 2021. godini inicirali ažuriranje njihovih investicionih planova i iste dostavili REGAGEN na davanje saglasnosti. Kako je prethodno istaknuto u uvodnom tekstu ovog poglavlja, operatori sistema su, nakon izmjena i dopuna Zakona o energetici iz avgusta 2020. godine, dužni da u ovim slučajevima uplate u korist REGAGEN jednokratnu naknadu. Iznos naknada od 5.000,00 € utvrđen je Pravilima za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG", broj 51/21) i Pravilima za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja distributivnog sistema električne energije ("Službeni list CG", broj 51/21), koje je REGAGEN donijela u 2021. godini. Po ovom osnovu REGAGEN je tokom 2021. godine ostvarila prihod u iznosu od 10.000,00 €.
- 4) Prihodi ostvareni od refundiranja naknada zarada po osnovu bolovanja i po osnovu zapošljavanja lica sa invaliditetom iznose 25.363,85 € i veći su od planiranih za 55%, jer je tokom 2021. godine naplaćen dio potraživanja po ovom osnovu iz prethodnog perioda, pri čemu, zbog svoje prirode, nijesu mogli biti u potpunosti predviđeni svi prihodi koji će biti ostvareni po ovom osnovu tokom 2021. godine;
- 5) Poslovni prihodi koji se odnose na refundiranje troškova službenih putovanja ostvareni su u iznosu od 2.546,03 €;

6) Ostali prihodi ostvareni su u iznosu od 900,01 € i odnose se na sudske sporove i neiskorišćena rezervisanja.

II Rashodi

Struktura trošenja sredstava kojima je REGAGEN raspolagala tokom 2021. godine prikazana je u poglavlju Rashodi. Ukupni rashodi REGAGEN u 2021. godini, koji se odnose na obavljanje poslova u oblasti energetike, iznose 1.023.812,71 € i manji su za 22% od planiranih 1.316.114,66 €. Kao i prethodne godine, razlozi za manje ostvarenje troškova su dijelom posljedica prisustva COVID-19, koji su direktno ili indirektno uticali na ostvarenje troškova (troškove električne energije i goriva; troškove bruto zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih; troškove službenih putovanja; troškove seminara, članarina, radionica i treninga i obuke kadrova i organizacije i troškove međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije).

Iznosi ostvarenih troškova predstavljeni su u tabeli 2.1.1. po stavkama uz poređenje sa planiranim troškovima:

- 1) *Troškovi za materijal i usluge* u ukupnom iznosu su bili manji od planiranih, a pojedinačno su ostvareni na sljedeći način:
 - 1.1 *Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala* ostvareni su u iznosu od 8.756,24 € i manji su za 12% od planiranih 10.000,00 €.
 - 1.2 *Troškovi stručne literature*, koji se odnose na pretplatu na „Službeni list Crne Gore“, pretplatu na stručne časopise iz pravne, ekonomske i energetske oblasti i kupovinu druge stručne literature, kao što su komentari zakona koji regulišu oblasti od značaja za rad REGAGEN, planirani su u iznosu od 5.000,00 €, a ostvareni su u iznosu od 4.138,97€, odnosno manji su za 17%;
 - 1.3 *Troškovi štampanja propisa* ostvareni su u iznosu od 10.654,89 €, što je za 25% više od planiranog iznosa od 8.500,00 €. Ovi troškovi se odnose se na troškove štampanja raznih odluka, izvještaja, planova i sl. i objavljivanje akata u „Službenom listu Crne Gore“, pri čemu je razlog za veće ostvarene troškove u odnosu na planirane obimnost akata koja su se objavljivala u „Službenom listu Crne Gore“ u toku 2021. godine;
 - 1.4 *Troškovi električne energije i goriva* iznosili su 4.690,03 €, što je za 49% manje od planiranih 9.150,00 €. Dominantan razlog za manje ostvarene troškove je smanjena mobilnost usljed prisustva COVID-19.
- 2) *Troškovi bruto zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih* ostvareni su u ukupnom iznosu od 711.920,50 €, što je za 25% manje u odnosu na planirani iznos od 943.261,98 €, koliko je predviđeno Finansijskim planom REGAGEN za 2021. godinu. Shodno planu, ovi troškovi u 2021. godini su se odnosili na zarade, naknade zarada i druga primanja zaposlenih u REGAGEN angažovanih u oblasti energetike i na 79,17% troškova angažovanja zaposlenih u REGAGEN (uključujući i mandatne pozicije) koji predstavljaju *zajedničke ljudske resurse*. Broj zaposlenih u REGAGEN je varirao u toku 2021. godine. Prosječan broj zaposlenih angažovanih u oblasti

energetike i kao *zajedničke ljudski resursi* je u 2021. godini bio 35 (uključujući i pet mandatnih pozicija, od kojih jedna nije popunjena od septembra 2021. godine). Od ukupno ostvarenih troškova po ovom osnovu, za bruto lična primanja utrošeno je 603.643,40 €, a za ostala bruto lična primanja zaposlenih 36.781,93€. Preostali iznos od 71.495,17€ odnosi se na doprinose na teret poslodavca. Preostalih 20,83% troškova angažovanja *zajedničkih ljudskih resursa*, kao i troškovi angažovanja zaposlenih u stručnoj službi REGAGEN u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti su se finansirali od naknada koje su plaćali vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti.

- 3) Za *službena putovanja* ukupno je utrošeno 13.549,59 €, a planirana su iznosu od 21.650,00 €. Sredstva za ovu namjenu su u 2021. godini zbog neizvjesnosti razvoja situacije po pitanju COVID-19 bila planirana u značajno manjem iznosu u odnosu na prethodne godine koje nijesu bile pod uticajem COVID-19. Iznos od 2.546,03 € refundiran je od strane organizatora skupova, kako je navedeno u okviru poglavlja Prihodi - tačka 5. Dakle, REGAGEN je od svojih sredstava na službena putovanja u 2021. godini potrošila svega 11.003,56 €.
- 4) *Troškovi proizvodnih usluga* ostvareni su u iznosu od 37.032,70 € što je za 17% manje od planiranih 44.500,00 € i čine ih:
 - 4.1 *Troškovi komunikacija*, u ukupnom iznosu od 21.431,57 €, manji su od planiranih 26.000,00 € za oko 18%. Ostvareni troškovi odnose se na usluge obezbeđivanja neophodne georedundantnosti servera, troškove fiksne i mobilne telefonije, kao i troškove interneta;
 - 4.2 *Troškovi održavanja sredstava* iznose 10.591,19 € i manji su od planiranih 13.000,00 €, za 19%. REGAGEN je, kao vlasnik poslovnog prostora koji se nalazi u stambenoj zgradi, a na osnovu Odluke Skupštine stanara, na ime troškova održavanja zajedničkih prostorija u 2021. godini, ostvarila trošak u iznosu od 3.679,35 €. Troškovi održavanja računarske opreme i instalacije antivirus programa iznose 2.606,93 €, za održavanje klima-uređaja utrošeno je 1.149,50 €, a ostatak sredstava od 3.155,41 € odnosi se na ostale troškove popravki i održavanja poslovnog prostora i opreme.
 - 4.3 *Troškovi poštanskih usluga* iznose 2.444,74 € i manji su za 30% od planiranih 3.500,00 €.
 - 4.4 *Troškovi oglašavanja* u sredstvima informisanja ostvareni su u iznosu od 2.565,20 €, što je za 565,20 € više od planiranih 2.000,00 €. Ovi troškovi odnose se na objave konkursa, javnih poziva i sl.
- 5) *Troškovi neproizvodnih usluga* ostvareni su u iznosu od 69.151,19 €, što je za 34% manje od planiranih 105.500,00 €, a to su:
 - 5.1 *Troškovi stručnih i konsultantskih usluga* ostvareni su u ukupnom iznosu od 28.505,07 € i manji su od planiranih 39.000,00 € za 27%. Ovi troškovi odnose se na usluge revizije, prevođenja, aktuarske procjene, usluge ovlašćenih procjenitelja, angažovanje domaćih i inostranih eksperata i specijalizovanih konsultanata i ostale usluge. Odlukom, broj 21/3481-2 od 28.09.2021. godine, izvršeno je preusmjeravanje sredstava u iznosu od 10.000,00 € sa stavke 9 – Angažovanje vještaka, procjena i ocjena imovine energetskih subjekata, na stavku

5 – Troškovi neproizvodnih usluga – Troškovi stručnih i konsultantskih usluga. U cilju obezbjeđivanja preduslova za realizaciju aktivnosti predviđenih planom rada REGAGEN za 2021. godinu, blagovremeno su ugovorene usluge ovlašćenog procjenitelja. Kako zbog sporije dinamike dostavljanja predloga od strane energetskeg subjekta navedene usluge nijesu u potpunosti isporučene u 2021. godini, realizacija ove troškovne kategorije je u kumulativu manja od planirane.

5.2 *Troškovi komunalija* iznose 1.890,38 € i veći su za 11% u odnosu na planirani iznos od 1.700,00 €;

5.3 *Troškovi provizija*, koji se prvenstveno odnose na provizije banaka, ostvareni su u iznosu od 1.560,31 € i manji su od planiranih 2.800,00 €, za 44%;

5.4 *Troškovi premija osiguranja* ostvareni su u iznosu od 8.026,06 €, što je za 20% manje od planiranih 10.000,00 €;

5.5 *Za troškove seminara, stručne obuke zaposlenih i plaćanja članarina međunarodnim organizacijama* čiji je član REGAGEN, utrošeno je 13.568,36 €, što je za 60% manje od planiranih 34.000,00 €. Kao i tokom prethodne godine, realizacija ovih troškova je u 2021. godini bila značajno pogođena COVID-19 situacijom. Dodatni razlog je odgođeno osnivanje Akademije Zapadnog Balkana za energetiku i zaštitu životne sredine, čije je osnivanje u momentu sačinjavanja ovog izvještaja u toku. Način održavanja seminara i stručnih obuka bio je prilagođen situaciji i većina seminara se održavala putem aplikacija za daljinsku komunikaciju uživo. U 2021. godini REGAGEN je finansirala prisustvo zaposlenih na domaćim i međunarodnim seminarima, odnosno, vebinarima, kao i stručna usavršavanja u ukupnom iznosu od 7.108,36 €. Kao i tokom prethodnih godina, REGAGEN je kao članica MEDREG-a (Udruženja regulatora za električnu energiju i gas Mediterana) uplatila iznos godišnje članarine od 2.400,00 € i kao posmatrač CEER-a (Savjet evropskih energetskeg regulatora), godišnju članarinu od 4.060,00 €.

5.6 Ostali troškovi ostvareni su u iznosu od 15.601,01 €, što je za 13% manje od planiranih 18.000 €. Za sponzorstva i donacije je u 2021. godini utrošeno 500 €, i isto se odnosi na nagradu najboljem studentu na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici, a povodom 60 godina od osnivanja ove institucije. Dodatno, sredstva utrošena iz ove stavke se odnose na sudske troškove, troškove administrativnih i sudskih taksi propisanih zakonom, troškove reprezentacije, troškove pretplate na dnevnu štampu i ostale troškove.

6) *Za nabavku osnovnih sredstava* planirano je 55.000,00 €, a potrošeno 62.473,54 €, što je za 14% više od planiranog iznosa.

Odmah nakon donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici, koji je stupio na snagu u avgustu 2020. godine, a kojim je između ostalog primijenjen i naziv ove agencije, REGAGEN je raspisala konkurs za idejno-grafičko rješenje (logotip) REGAGEN. Proces odabira novog logotipa je okončan u februaru 2021. godine i po tom osnovu REGAGEN je izvršila nematerijalno ulaganje u iznosu od 5.454,94 €. Izmjene loga, povećanje broja oblasti djelovanja

REGAGEN, očekivane nove nadležnosti ove agencije zbog transponovanja Regulative EU broj 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT) u crnogorski zakonodavni sistem, težnja za unapređenjem prezentovanja rada REGAGEN i komunikacije za zainteresovanim licima su ključni razlozi zbog kojih su u 2021. godini intenzivirane aktivnosti na uspostavljanju nove internet stranice REGAGEN. Tako je u 2021. godini sprovedena nabavka usluge izrade nove internet stranice REGAGEN sa namjenski kreiranim *Data portalom*, po kom osnovu je izvršeno dodatno nematerijalno ulaganje u iznosu od 4.235,00 €. Navedena nematerijalna ulaganja su ključni razlozi za povećanje utrošenih sredstava u odnosu na planirana. Ostale nabavke osnovnih sredstava u 2021. godini odnose se na nabavku opreme za klimatizaciju poslovnih prostorija, računarske i ostale opreme i kancelarijskog namještaja koji su neophodni za nesmetano obavljanje aktivnosti REGAGEN.

- 7) *Sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih* izdvojena su u iznosu od 46.557,83 € koliko je i predviđeno Finansijskim planom REGAGEN za 2021. godinu.
- 8) *Troškovi zakupa nedostajućeg poslovnog prostora* ostvareni su u iznosu od 24.939,45 €, što je u odnosu na planiranih 25.000,00 € manje za 0,2%.
- 9) Kako od strane regulisanih elektroenergetskih subjekata nije bilo inicijative, sredstva u iznosu od 10.000,00 € koja su planirana za angažovanje vještaka, procjene i ocjene imovine energetskih subjekata, kao što je navedeno pod tačkom 5.1 u okviru tačke 5, preusmjerena su Odlukom, broj 21/3481-2 od 28.09.2021. godine, na stavku 5 – Troškovi neproizvodnih usluga – Troškovi stručnih i konsultantskih usluga.
- 10) Stavkom Rashodi - 10, u skladu sa članom 36 Zakona o zaradama u javnom sektoru („Službeni list CG”, br. 16/16, 83/16, 21/17, 42/17, 12/18, 39/18, 42/18, 34/19, 130/21 i 146/21), planirana su sredstva za naknadu zarade izvršnog direktora zbog isteka mandata u iznosu od 29.994,85 € od čega je utrošeno 27.646,77 €. Kako je pomenuti mandat istekao krajem marta 2020. godine, planirano je da se tokom 2021. godine isplati naknada za preostala nepuna tri mjeseca naredne godine i razlika do sticanja uslova za odlazak u penziju, a na zahtjev primaoca naknade u skladu sa Zakonom o zaradama u javnom sektoru. Krajem oktobra 2021. godine isplaćena je posljednja naknada po ovom osnovu.
- 11) Sredstva u iznosu od 9.000,00 € koja su planirana za omogućavanje realizacije implementacije Regulative (EU) br. 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT), nijesu trošena tokom 2021. godine budući da je ista transponovana u crnogorsko zakonodavstvo tek u januaru 2022. godine.
- 12) Sredstva u iznosu od 3.000,00 € koja su planirana za organizaciju međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije u Crnoj Gori utrošena su u iznosu od 2.301,01 €. Naime, u novembru 2021. godine REGAGEN je bila domaćin 32. Generalne skupštine Udruženja regulatornih tijela država Mediterana u oblasti energetike (MEDREG). MEDREG-ov rad, koji je kofinansiran od strane Evropske unije, promoviše transparentan, stabilan i kompatibilan regulatorni okvir u cilju

podsticanja investicija, zaštite kupaca i jačanja saradnje u oblasti energetike između regulatornih tijela država članica Evropske unije, država Balkanskog poluostrva i država Bliskog istoka.

a) **Kratkoročne obaveze na početku perioda**

Neizmirene obaveze iz 2020. godine u iznosu od 2.963,33 €, prezentovane u Finansijskom izvještaju REGAGEN za 2020. godinu, izmirene su u toku 2021. godine.

b) **Kratkoročne obaveze na kraju perioda**

Na kraju 2021. godine ostale su neizmirene kratkoročne obaveze u ukupnom iznosu od 15.958,20 €, koje se odnose na obaveze prema zaposlenima i dobavljačima koje dospijevaju za plaćanje nakon 31.12.2021.godine.

III **Amortizacija osnovnih sredstava**

Sredstva za amortizaciju osnovnih sredstava izdvojena su u iznosu od 65.075,15 € koliko je bilo predviđeno Finansijskim planom REGAGEN za 2021. godinu.

Tabela 2.1.2 *Prikaz priliva i odliva sredstava amortizacije tokom 2021. godine*

1	Stanje sredstava amortizacije na dan 01.01.2021.god.	122.620,25
2	Prenos sredstava odobrenih finansijskim planom za 2021. godinu	65.075,15
3	Provizije isplaćene tokom 2021. godine	22,56
4	Stanje sredstava amortizacije na dan 31.12.2021.god. (1+2-3)	187.672,84

IV **Ukupno potrošena sredstva**

REGAGEN je u 2021. godini potrošila sredstva koja se odnose na rashode, isplaćene obaveze iz prethodnog perioda i troškove amortizacije osnovnih sredstava u ukupnom iznosu od 1.075.892,99 €, što je za 22% manje od planiranog iznosa od 1.381.189,81 €.

V **Rezerva i sredstva na računu Agencije**

Na osnovu člana 51 stav 7 Zakona o energetici, koji se shodno članu 240 stav 2 istog zakona primjenjuje od 1. januara 2016. godine, umanjene su naknade koje energetske subjekti plaćaju u 2021. godini za iznos sredstava od 365.274,32 €, a koja su u vrijeme donošenja odluke o utvrđivanju naknada za licence i za zatvoreni distributivni sistem, za 2021. godinu predviđena da će na kraju 2021. godine ostati na računu REGAGEN, uz izuzetak odobrene rezerve i iznosa za namirivanje obaveza na kraju perioda.

Sredstva koja su preostala na računu iznose 446.235,36 € i čine ih:

- Sredstva za umanjene naknade u iznosu od 365.274,32 €;
- Sredstva za isplate obaveza na kraju perioda u iznosu od 15.958,20 €; i
- Rezerva u iznosu od 65.002,84 €.

2.2. Javne nabavke

REGAGEN je kao naručilac postupila u skladu sa članom 38 stav 1 Zakona o javnim nabavkama ("Službeni list CG", broj 74/19) i u zakonskom roku sačinila Plan javnih nabavki za 2021. godinu, koji je dostavljen nadležnom organu radi objavljivanja na portalu javnih nabavki. Plan je objavljen i na internet stranici REGAGEN www.regagen.co.me.

Kako po vrijednosti robe i usluge za koje je REGAGEN imala potrebu tokom 2021. godine, spadaju u jednostavne nabavke, to je primjenjivan Pravilnik o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki ("Službeni list Crne Gore", br. 61/20, 65/20, 71/20, 74/20, 102/20 i 51/21).

Pregled realizacije planiranih jednostavnih nabavki većih od 5.000,00€, u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine, dat je u tabeli koja slijedi.

Tabela 2.2.1 Pregled realizacije planiranih jednostavnih nabavki u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine

Vrsta postupka javne nabavke	Procijenjeni iznos po planu 2021. g. sa PDV-om (€)	Planirani postupci	Pokrenuti postupci	Završeni postupci	Obustavljeni postupci		Nerealizovani postupci		Ugovorena vrijednost nabavke sa PDV-om (€)
					Broj	Iznos (€)	Broj	Iznos (€)	
Jednostavne nabavke veće od 5.000,00€	89.588,00€	6	6	6	/	/	/	/	85.431,83€

Kako je i predočeno u prethodnoj tabeli, u 2021. godini je sprovedeno svih šest planiranih postupaka jednostavnih nabavki većih od 5.000,00 €, i to za: Backup server; Osiguranje imovine i zaposlenih; Usluge štampanja i kopiranja; Računare i računarsku opremu; Usluge mobilne telefonije, interneta i mobilnih telefona i Nabavku klima uređaja sa ugradnjom. Ukupna procijenjena vrijednost navedenih nabavki sa PDV-om je 89.588,00 €, dok je ukupna ugovorena vrijednost istih sa PDV-om manja u odnosu na planiranu i iznosi 85.431,83 €.

REGAGEN je pored prethodno navedenih nabavki u toku 2021. godine sprovodila i postupke jednostavnih nabavki usluga, robe i radova pojedinačne vrijednosti manje od 5.000,00 €, poput: Obnavljanja licence za softver-antivirus program; Elektronskog praćenja propisa; Kancelarijskog namještaja; Usluge održavanja tehničke opreme; Kasko osiguranja vozila; Tehničkog pregleda i registracije vozila; Obnova softvera za upravljanje sigurnosti IT sistema; Obnova licence za telekonferencijsku opremu; Konsultantskih usluga (revizija finansijskih iskaza); Nabavke pića i srodnih proizvoda; Sredstava za održavanje higijene; Kancelarijskog materijala i tonera; Reklamnog materijala; Održavanja i popravke klima uređaja; Usluge dopunskog čišćenja; Usluge izrade internet stranice; Usluge ocjene utemeljenosti jediničnih cijena sadržanih u podzakonskim aktima operatora distributivnog sistema, i dr. Ukupna ugovorena vrijednost navedenih nabavki sa PDV-om iznosi 70.433,62 €.

3. AKTIVNOSTI AGENCIJE

U ovom poglavlju izvještaja daje se prikaz rada REGAGEN u dijelu njene nadležnosti koja se odnosi na energetske sektor, sa osvrtom na aktivnosti koje je REGAGEN intenzivno sprovodila u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti. U uvodnom dijelu je istaknuto da, shodno odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima, REGAGEN dostavlja Skupštini Crne Gore do 31. jula poseban izvještaj o aktivnostima REGAGEN u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti za 2021. godinu.

Planom rada REGAGEN za 2021. godinu koji se odnosi na sektor energetike, planirani su poslovi koji se odnose na: donošenje, odnosno izmjene i dopune podzakonskih akata u skladu sa Zakonom o energetici, davanje saglasnosti i odobrenja na akte energetskih subjekata, kao i izmjene i dopune internih akata REGAGEN u slučaju potrebe; utvrđivanje cijena i naknada i davanje saglasnosti na predlog cijena energetskim subjektima, čija je djelatnost regulisana od strane REGAGEN u skladu sa Zakonom o energetici; odlučivanje po zahtjevima za izdavanje ili izmjenu licenci; kontrolu rada i poslovanja energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom, kao i oduzimanje licenci u slučaju nepoštovanja utvrđenih uslova; odlučivanje po zahtjevima za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i kontrola rada i poslovanja subjekata kojima je utvrđen status zatvorenog distributivnog sistema; utvrđivanje i produženje statusa povlašćenog proizvođača električne energije, vođenje registra povlašćenih proizvođača; vršenje analize i objavljivanje podataka o udjelu obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije; davanje saglasnosti na ažurirane planove operatora sistema električne energije; nadzor nad radom i poslovanjem energetskih subjekata; praćenje i kontrola kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom; praćenje finansijskog poslovanja regulisanih elektroenergetskih subjekata; praćenje i analiza gubitaka u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije; praćenje realizacije investicionih planova operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema električne energije; nadzor nad prekograničnom razmjenom električne energije i dodjelom prekograničnih kapaciteta; nadzor nad transparentnosti i dostupnosti informacija vezanih za tržište električne energije; odlučivanje po žalbama; izradu godišnjih izvještaja i planova; postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama; organizaciono, kadrovsko i institucionalno jačanje REGAGEN i saradnju REGAGEN sa državnim organima, regulatornim tijelima iz okruženja i međunarodnim institucijama čiji je član ili sa kojima ima zajedničke pravce djelovanja.

U oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti, REGAGEN je u 2021. godini planirala da vrši sljedeće poslove: izdavanje, mijenjanje i oduzimanje licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti; nadzor nad radom i poslovanjem regulisanih vršilaca komunalnih djelatnosti u pogledu poštovanja uslova iz izdatih licenci; međusobno poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti na bazi propisanih indikatora (benčmarking); donošenje podzakonskih akata utvrđenih Zakonom o komunalnim djelatnostima; davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti (komunalnih usluga i komunalnog proizvoda); priprema i dostavljanje Skupštini Crne Gore godišnjeg izvještaja o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti do 31. jula tekuće za prethodnu godinu. Stoga će prikaz aktivnosti REGAGEN u dijelu

regulisanih komunalnih djelatnosti za 2021. godinu biti predmet posebnog izvještaja koji se dostavlja Skupštini Crne Gore do 31. jula.

3.1. Ostvarivanje normativno-regulatorne uloge

3.1.1. Energetski sektor

Normativnu aktivnost REGAGEN čini donošenje podzakonskih akata utvrđenih Zakonom o energetici, kao i davanje saglasnosti/odobranje akata energetskih subjekata.

Usljed izmjena i dopuna Zakona o energetici koje su stupile na snagu u avgustu 2020. godine, REGAGEN je već planom rada za 2021. godinu bila predvidjela sprovođenje aktivnosti u oblasti energetike koje su dominantno usmjerene na donošenje novih, odnosno na izmjene i dopune prethodno utvrđenih podzakonskih akata, kao i na obradu predloga akata koje joj u skladu sa Zakonom o energetici dostavljaju subjekti na odobravanje, odnosno davanje saglasnosti.

Tako je u 2021. godini REGAGEN donijela:

- Metodologiju za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list CG", broj 61/21);
- Pravila za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG", broj 51/21);
- Pravila za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja distributivnog sistema električne energije ("Službeni list CG", broj 51/21);
- Odluku o izmjenama i dopunama Metodologije za utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG", broj 52/21);
- Pravila o načinu proračunavanja, prikazivanja i objavljivanja udjela svih vrsta izvora energije u proizvedenoj, odnosno isporučenoj električnoj energiji i načinu kontrole proračuna ("Službeni list CG", broj 33/21);
- Pravila o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti ("Službeni list CG", br. 31/21 i 44/21);
- Odluku o izmjenama i dopuni Metodologije za utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad REGAGEN ("Službeni list CG", broj 125/21);
- Odluku o utvrđivanju naknada za licence i za zatvoreni distributivni sistem, za 2022. godinu ("Službeni list CG", broj 141/21);

Kako je istaknuto i u poglavlju 4.1 ovog izvještaja, REGAGEN je u 2021. godini sprovela postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije. Stoga je jedna od prioritetnih normativnih aktivnosti koje je REGAGEN sprovela u toku prošle godine bila upravo donošenje prethodno navedene Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije. Takođe, u 2021. godini su se sprovodile pripremne aktivnosti od značaja za pravovremeno kreiranje izmjena metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog, odnosno distributivnog sistema

električne energije. Nacrti ovih metodologija su u momentu sačinjavanja ovog izvještaja na javnoj raspravi. Zbog izmjena u načinu tretiranja neželjenih odstupanja na nivou Evropskog udruženja operatora prenosa električne energije (ENTSO-E), u prošloj godini je bilo neophodno i prilagoditi tekst Metodologije za utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije („Službeni list CG”, br. 44/16, 40/17, 50/19, 52/21), što je od strane REGAGEN blagovremeno sprovedeno donošenjem izmjena i dopuna ove metodologije.

Uvažavajući prethodno iskustvo u postupcima davanja saglasnosti na razvojne, odnosno investicione planove operatora sistema električne energije, a u cilju postepene pripreme za postupke koji slijede u 2022. godini, REGAGEN je u 2021. godini donijela nova Pravila za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja prenosnog sistema električne energije, odnosno Pravila za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja distributivnog sistema električne energije. Tekstovi prethodnih pravila su dodatno precizirani i obogaćeni priložima kojima je utvrđena i detaljno razrađena struktura predloga planova koji se dostavljaju REGAGEN na davanje saglasnosti. Kako su pravila utvrđena, nakon prethodno sprovede javne rasprave, već u prvoj polovini 2021. godine, operatoru prenosnog sistema električne energije i operatoru distributivnog sistema električne energije je omogućeno da ista primijene prvi put već u 2021. godini, i da se istovremeno pripreme za obavezne i zahtjevnije procese u 2022. godini.

Nakon prvog usvojenog akta iz oblasti gasa, Opštih uslova za snabdijevanje gasom („Službeni list CG”, broj 5/20), REGAGEN je u 2021. godini nastavila sa realizacijom zakonskih obaveza u ovoj oblasti, donošenjem sljedećih akata:

- Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema gasa („Službeni list CG”, broj 97/21);
- Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema gasa („Službeni list CG”, broj 97/21);
- Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje postrojenja za tačni prirodni gas („Službeni list CG”, broj 97/21).

Podsjećanja radi, Master planom gasifikacije Crne Gore, koji zajedno sa Izvještajem o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu i Smjernicama za planiranje prioritetnih investicija u projekte gasovoda, čini krovni dokument za sektor prirodnog gasa u Crnoj Gori, usvojenim od strane Vlade Crne Gore 2017. godine, su razmatrani mogući scenariji snabdijevanja Crne Gore prirodnim gasom i zaključeno da je najrealnije da se Crna Gora snabdijeva prirodnim gasom izgradnjom Jonsko-jadranskog gasovoda (IAP) i valorizacijom svojih gasnih rezervi iz jadranskog podmorja.

REGAGEN je u 2021. godini odobrila, odnosno dala saglasnost na sljedeća akta „Crnogorskog elektrodistributivnog sistema” DOO Podgorica (u daljem tekstu: CEDIS) i „Crnogorskog elektroprenosnog sistema” AD Podgorica (u daljem tekstu: CGES):

- Odluku o izmjeni Pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprječavanja neovlašćenog korišćenja električne energije (CEDIS);

- Odluku o izmjenama i dopunama Metodologije za obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije (CEDIS);
- Program mjera za primjenu nediskriminativnih uslova za pristup distributivnom sistemu električne energije (CEDIS);
- Odluku o utvrđivanju cijena za pružanje dodatnih usluga održavanja koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema (CEDIS);
- Odluku o utvrđivanju cijena za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka koji su u svojini kupaca (CEDIS);
- Odluku o utvrđivanju cijena za pružanje nestandardnih usluga (CEDIS);
- Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije (CEDIS);
- Pravila za godišnje i mesečne aukcije za raspodelu prenosnih kapaciteta na granici između zona trgovanja EMS AD Beograd i Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica (CGES);
- Pravila za dnevne aukcije za raspodjelu prenosnih kapaciteta na granici između zona trgovanja EMS AD Beograd i Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica (CGES);
- Pravila za unutarnevnu raspodjelu prenosnih kapaciteta na granici između zona trgovanja EMS AD Beograd i Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica (CGES).

Uprkos činjenici da su aktivnosti koje je REGAGEN sprovodila u 2021. godini rezultirale donošenjem prethodno navedenih akata koje izvorno pripremaju elektroenergetski subjekti, u prošloj godini je izostalo davanje saglasnosti REGAGEN na ključna akta subjekata koja uređuju funkcionisanje elektroenergetskog sektora, i to: pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije, pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i tržišna pravila. Naime, CEDIS je REGAGEN dostavio Predlog pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije na davanje saglasnosti marta 2021. godine i do kraja godine koja je predmet izvještavanja nije otklonio nedostatke teksta navedenog akta na koje mu je REGAGEN ukazala u maju iste godine. DOO „Crnogorski operator tržišta električne energije“ (u daljem tekstu: COTEE) je u julu 2021. godine sproveo javnu raspravu povodom izmjena i dopuna postojećih Tržišnih pravila („Službeni list Crne Gore“, br. 44/17, 25/19), međutim do kraja 2021. godine REGAGEN nije dostavljen predlog ovog akta na davanje saglasnosti. CGES je, pak, REGAGEN dostavio Predlog pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije na davanje saglasnosti u novembru 2021. godine, koji je u izvještajnom periodu bio u obradi od strane REGAGEN. Nedonošenje ovih akata onemogućava donošenje povezanih podzakonskih akata, koji uređuju kako relaciju između elektroenergetskih subjekata, tako i relaciju između subjekata i korisnika njihovih usluga: kupaca električne energije, proizvođača električne energije, tržišnih učesnika i sl. Budući da je dalja razrada zakonskih odredaba temeljna funkcija podzakonskih akata, čije je donošenje u nadležnosti navedenih elektroenergetskih subjekata, nesporno je da, sa aspekta Zakona o energetici, ovi subjekti imaju ulogu nosioca predmetne normativne aktivnosti, što bi

podrazumijevalo i potrebu njihovog aktivnijeg pristupa u usklađivanju dinamike donošenja podzakonskih akata sa izmjenama i dopunama zakonskog okvira.

U pogledu novih nadležnosti koje su dodijeljene REGAGEN polovinom 2020. godine, a koje se odnose na povezivanje dan-unaprijed i unutardnevnog tržišta električne energije, operator prenosnog sistema (OPS) i nominovani operator tržišta električne energije (NEMO), nijesu u 2021. godini podnosili zahtjeve za odobravanje metodologija i drugih akata koje izvorno donose navedeni subjekti.

Kako je i u samom Planu rada REGAGEN za 2021. godinu navedeno, izmjena nadležnosti u oblasti obnovljivih izvora energije je rezultirala obaveznom REGAGEN da odobrava pravila o garancijama porijekla koje operator tržišta donosi u skladu sa propisom Vlade Crne Gore i pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla, kao i akt operatora tržišta kojim se utvrđuje naknada za korišćenje registra garancija porijekla, koji su dužni da plaćaju korisnici registra. COTEE u 2021. godini nije dostavljao REGAGEN predmetna akta na odobravanje.

U skladu sa obavezom propisanom članom 98 stav 2 Zakona o energetici, REGAGEN je na zahtjev Ministarstva kapitalnih investicija dala Mišljenje na Nacrt uredbe o izmjeni i dopuni Uredbe o načinu ostvarivanja i visini podsticajnih cijena za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije, broj 21/1617-4 od 15. juna 2021. godine. Nacrt navedene uredbe nije bio predmet razmatranja Vlade Crne Gore u 2021. godini.

REGAGEN je u 2021. godini učestvovala u procesu transponovanja regulative koja uređuje nadzor nad veleprodajnim tržištem električne energije i gasa, aktivnosti čiji je nosilac Ministarstvo kapitalnih investicija. Odlukom Ministarskog savjeta Energetske zajednice, broj D/2018/MC-EnC od 29.11.2018. godine, usvojena je „prilagođena“ verzije Regulative (EU) br. 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT). Skupština Crne Gore je 29. decembra 2021. godine donijela Zakon o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i gasa („Službeni list CG“, broj 1/22), kojim se predmetna regulativa transponuje u crnogorski zakonodavni sistem.

3.1.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

REGAGEN je u prethodnom periodu donijela sva podzakonska akta koja je bila u obavezi da donese na osnovu ovlašćenja utvrđenih Zakonom o komunalnim djelatnostima, i to:

- Pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG“, br. 58/19 i 10/20);
- Pravila o minimumu kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG“, broj 58/19);
- Pravila o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG“, br. 69/18 i 143/21);
- Metodologiju za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG“, br. 56/20, 33/21, 51/21) i

- Odluku o utvrđivanju iznosa naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti u 2022. godini („Službeni list CG”, broj 141/21).

Tokom 2020. i početkom 2021. godine, REGAGEN je primjenjujući Metodologiju za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, sprovela postupak davanja saglasnosti na predlog cijena vršilaca za 2021. godinu. Na ovaj način, po prvi put u Crnoj Gori, cijena regulisanih komunalnih djelatnosti je utvrđena na istim principima, odnosno na način da cijena pokrije opravdane troškove poslovanja vršilaca. Vođenje postupaka utvrđivanja regulatornog prihoda i cijena omogućilo je REGAGEN da se upozna sa svim troškovima i prihodima vršilaca, ali istovremeno i da se pojedina metodološka rješenja sagledaju i dodatno uredi u smislu preciziranja pojedinih normi. Upravo iz navedenog razloga, REGAGEN je u izvještajnom periodu (mart i maj 2021. godine) donijela dvije odluke o izmjenama i dopunama Metodologije za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG”, broj 33/21) i („Službeni list CG”, broj 51/21).

Takođe, REGAGEN je u decembru 2021. godine, donijela i Pravila o izmjenama i dopuni Pravila o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG”, broj 143/21).

3.1.3. Donošenje internih opštih akata

U toku 2021. godine, REGAGEN je nastavila sa donošenjem internih akata kojima se dodatno uređuje način sprovođenja procesa rada u REGAGEN, i to:

- Vodiča za pristup informacijama u posjedu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, broj 21/1777-2 od 07.05.2021. godine;
- Odluke o rukovanju i upotrebi pečata i štambilja, sadržini i izgledu znaka i memorandumima Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, broj 21/1710-1 od 28.04.2021. godine;
- Pravilnika o dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti broj 21/3208-3 od 09.09.2021. godine;
- Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji je objavljen u "Službenom listu Crne Gore" broj 135/21;
- Registra rizika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, broj 21/4703-2 od 31.12.2021. godine.

4. UTVRĐIVANJE CIJENA I NAKNADA I DAVANJE SAGLASNOSTI NA PREDLOG CIJENA

4.1. Energetski sektor

Regulisani subjekti (operator prenosnog sistema električne energije, operator distributivnog sistema električne energije i operator tržišta električne energije), u skladu sa Zakonom o energetici, podnose zahtjeve za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena ili naknada najkasnije četiri mjeseca prije isteka važenja odluka o utvrđivanju cijena, odnosno naknada. S obzirom na to da su odluke o utvrđivanju cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije donijete krajem 2019. godine, za period 2020-2022. godina, a odluka o utvrđivanju naknade za rad operatora tržišta električne energije za period 2020-2021. godina, u 2021. godini je sproveden postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta za 2022. godinu.

Navedeni postupak je sproveden u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta („Službeni list CG“, broj 6/21), koju je REGAGEN, kako je i istaknuto u poglavlju 3.1 ovog izvještaja, donijela u junu 2021. godine. Ovom metodologijom je uveden trogodišnji regulatorni period, čime je usklađeno trajanje regulatornog perioda za koji se utvrđuju naknade za rad operatora tržišta sa trajanjem regulatornog perioda za koji se utvrđuju cijene usluga koje pružaju operator prenosnog sistema i operator distributivnog sistema električne energije. Imajući u vidu zakonske odredbe kojima se uređuje donošenje dugoročnog i jednogodišnjeg energetskog bilansa, kao i činjenicu da se raspoloživi Dugoročni energetski bilans odnosi na period 2020-2022. godina, predviđen je izuzetak propisan članom 20 predmetne metodologije, kojim je utvrđeno da je prvi regulatorni period u skladu sa ovom metodologijom jednogodišnji period (2022. godina).

Polazeći od navedenog, REGAGEN je 30. novembra 2021. godine donijela Odluku o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za period 01.01.2022-31.12.2022. godina („Službeni list CG“, broj 125/21).

Osim navedenog, tokom 2021. godine je po prvi put sproveden postupak utvrđivanja korekcija u toku regulatornog perioda, i to kao rezultat prethodno sprovedene kontrole poslovanja regulisanih subjekata, koja je detaljnije opisana u poglavlju 6.1.2 ovog izvještaja. Ova intenzivna višemjesečna aktivnost je, nakon sprovedene javne rasprave, rezultirala donošenjem Odluke o utvrđivanju iznosa korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije tokom regulatornog perioda 2020.-2022. godina („Službeni list CG“, br. 125/21 i 128/21).

4.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

Metodologijom za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG“, br. 56/20, 33/21 i 51/21) propisano je da se zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena usluga za naredni regulatorni period podnosi do 30. aprila tekuće za narednu godinu.

U periodu od 30. aprila 2021. godine do utvrđivanja ovog izvještaja od strane Odbora REGAGEN, REGAGEN je dala 19 saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, i

to: (i) 12 saglasnosti koje se odnose na predlog cijena za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama, (ii) šest saglasnosti koje se odnose na predlog cijena za obavljanje djelatnosti crpljenja, odvoza i zbrinjavanja komunalnih otpadnih voda iz septičkih jama. REGAGEN je donijela odluke o davanju saglasnosti na predlog cijena usluga za 2022. godinu za fizička i pravna lica, za:

- javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama za: DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi; DOO „Komunalno“ Plužine; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tivat; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Ulcinj; DOO „Komunalne djelatnosti“ Šavnik; DOO „Komunalne djelatnosti“ Gusinje; DOO „Komunalno i vodovod“ Žabljak; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Kotor; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar; DOO „Vodovod“ Pljevlja; DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav; i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane;
- crpljenje, odvoz i zbrinjavanje komunalnih otpadnih voda iz septičkih jama za: DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi; DOO „Agencija za stanovanje“ Podgorica; DOO „Komunalno i vodovod“ Žabljak; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar; i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane.

REGAGEN je dala saglasnost za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Kotor, ali su Skupština Prijestonice Cetinje i Skupština opštine Kotor odbile davanje konačne saglasnosti na predlog cijena.

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Kolašin, DOO „Komunalno Gradac“ Mojkovac i DOO „Komunalna djelatnost“ Petnjica, do donošenja ovog izvještaja nijesu podnijeli zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena usluga za 2022. godinu.

REGAGEN je odbila davanje saglasnosti za sedam vršilaca: DOO „Vodovod i kanalizacija“ Andrijevića; DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva; DOO „Otpadne vode Budva“; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić; i DOO PPOV Kotor-Tivat. Zahtjevi su odbijeni iz formalnih razloga, odnosno iz razloga što vršiocci nijesu dostavili dokumentaciju u skladu sa članom 22 Metodologije za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, ili iz razloga što nijesu postupili u skladu sa zahtjevom REGAGEN za ispravku podneska.

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Andrijevića nije dostavilo dokaz da je ovlašćeno lice podnijelo zahtjev (Odbor direktora nije donio odluku o utvrđivanju predloga cijena za 2022. godinu), DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje nije postupilo u skladu sa zahtjevom REGAGEN za ispravku podneska, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva i DOO „Otpadne vode“ Budva nijesu dostavili dokaz da je Skupština Opštine Budva usvojila godišnje programe obavljanja regulisanih komunalnih djelatnosti za 2021. godinu, dok DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić i DOO PPOV Kotor-Tivat, REGAGEN nijesu dostavili ugovor o povjeravanju obavljanja regulisanih komunalnih djelatnosti.

Članom 56 stav 2 Zakona o komunalnim djelatnostima, propisana je obaveza jedinica lokalne samouprave da u roku od 15 dana od dana primjene nove cijene komunalne usluge o istom obavijesti

REGAGEN. REGAGEN je dobila informaciju samo od Glavnog grada Podgorice o primjeni novih cijena u 2022. godini.

Kako ostale jedinice lokalnih samouprava nijesu obavijestile REGAGEN o primjeni nove cijene regulisanih komunalnih usluga, u zakonom propisanom roku, REGAGEN se dopisom obratila nadležnim sekretarijatima jedinica lokalnih samouprava sa zahtjevom da je informišu o cijenama regulisanih komunalnih usluga koje su u primjeni od 01.01.2022. godine.

REGAGEN je dobila odgovor od 14 sekretarijata jedinica lokalnih samouprava od kojih je pet¹ odgovorilo da primjenjuju cijene na koje je saglasnost dala REGAGEN, tri² je odgovorilo da primjenjuju privremene cijene, dok je šest³ odgovorilo da primjenjuju cijene iz 2021. godine, što nije u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima.

Zakonom o komunalnim djelatnostima je propisano da ako vršilac ne podnese zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti u roku, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave odbije davanje saglasnosti na predlog cijena ili iz drugog razloga ne dođe do utvrđivanja cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti, primjenjivaće se privremene cijene, koje su 10% niže od visine cijene po jedinici mjere iskazane na računu u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem se podnosi zahtjev REGAGEN (mart 2021. godine). Takođe, propisano je da ako se primjenom privremenih cijena ne pokriju troškovi poslovanja vršioca regulisane komunalne djelatnosti, ti troškovi se pokrivaju iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

Kako REGAGEN, a ni nakon slanja pomenutih dopisa nije dobila informacije od osam jedinica lokalnih samouprava o cijenama koje su u primjeni od 01.01.2022. godine⁴ i kako je iz gore pomenutih odgovora nadležnih sekretarijata zaključeno da veliki broj vršilaca primjenjuje cijene koje nijesu u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima, REGAGEN je podnijela inicijative za inspekcijski nadzor kako bi se utvrdilo činjenično stanje i obezbijedilo da vršioci posluju u skladu sa zakonom, a sve u cilju zaštite javnog interesa.

¹ Gusinje, Plužine, šavnik, Tivat i Ulcinj

² Kotor, Cetinje i Nikšić

³ Bar, Danilovgrad, Herceg Novi, Berane, Kolašin i Mojkovac

⁴ Andrijevica, Bijelo polje, Budva, Petnjica, Plav, Pljevlja, Rožaje, Žabljak i Ulcinj

5. ODLUČIVANJE PO ZAHTJEVIMA

5.1. Energetski sektor

5.1.1. Izdavanje licenci

Energetske djelatnosti, propisane Zakonom o energetici, obavljaju se na osnovu licenci koje izdaje REGAGEN.

Tokom 2021. godine REGAGEN je izdala 22 nove, izvršila izmjenu 29, oduzela četiri i produžila jednu licencu, a odbila pet zahtjeva za izdavanje licenci. Od ovog broja, u elektroenergetskom sektoru je izdata jedna nova licenca, a ostale licence su se odnosile na sektor naftnih derivata.

Tabela 5.1.1 *Nove licence*

Energetska djelatnost	Broj izdatih novih licenci	Energetski subjekat
Trgovina na malo naftnim derivatima	2	DOO Mivis Kotor
		AP Petrol Bijelo Polje
Skladištenje naftnih derivata	4	DOO Mivis Kotor
		DOO AP Petrol Bijelo Polje
		DOO Novi gas Tuzi
		DOO INA Crna Gora Podgorica
Skladištenje tečnog naftnog gasa	5	DOO Alba Petrol Tuzi
		DOO Montenegro gas Berane
		DOO AP Petrol Bijelo Polje
		DOO INA Crna Gora Podgorica
		DOO Energogas Podgorica
Trgovina na veliko naftnim derivatima	3	DOO Mercator Podgorica
		DOO Kalamper Bar
		DOO Mivis Kotor
Trgovina na malo tečnim naftnim gasom	2	DOO Alba Petrol Tuzi
		DOO AP Petrol Bijelo Polje
Transport naftnih derivata transportnim sredstvima	3	DOO Kalamper Bar
		DOO Novi gas Tuzi
		DOO Dekar Podgorica
Transport tečnog naftnog gasa transportnim sredstvima	2	DOO SMN Transport Kotor
		DOO Novi gas Tuzi
Proizvodnja električne energije	1	DOO Hidroenergija Andrijevića
UKUPNO	22	

Kako je prethodno navedeno, vršene su i izmjene licenci kod subjekata kod kojih je došlo do promjene obima obavljanja energetske djelatnosti. Te promjene se odnose na povećanje ili smanjenje broja maloprodajnih objekata na kojima se obavlja energetska djelatnost, na povećanje ili smanjenje skladišnih kapaciteta, kao i na povećanje ili smanjenje broja transportnih sredstava kojima se obavlja energetska djelatnost transporta naftnih derivata i/ili tečnog naftnog gasa.

Tabela 5.1.2 *Izmjene licence*

Energetska djelatnost	Broj predmeta izmjene licenci	Energetski subjekat
Trgovina na malo naftnim derivatima	3	AD Jugopetrol Podgorica
		DOO Pigo Petrol Nikšić
		DOO Hifa oil CG Podgorica
Snabdijevanje krajnjih kupaca TNG	4	AD Jugopetrol Podgorica (4 izmjene)
Skladištenje naftnih derivata	9	AD Jugopetrol Podgorica (7 izmjena)
		DOO Pigo Petrol Nikšić
		DOO Hifa oil CG Podgorica
Skladištenje tečnog naftnog gasa	4	AD Jugopetrol Podgorica (3 izmjene)
		DOO Hifa oil CG Podgorica
Trgovina na malo tečnim naftnim gasom	1	DOO Hifa oil CG Podgorica
Transport naftnih derivata transportnim sredstvima	8	DOO Lukana Podgorica
		DOO Humci Cetinje
		DOO E.C. Auto trade Tuzi
		DOO VN Commerce Nikšić
		DOO VV Trans Podgorica
		DOO Samcommerce plus Tivat
		DOO D-Trans Cetinje
		DOO Don Trans Kotor
UKUPNO	29	

U 2021. godini su oduzete ukupno četiri licence, zbog prestanka obavljanja djelatnosti za koju je licenca izdata ili zbog nepridržavanja uslova propisanih licencom. U cilju sprovođenja daljih mjera, REGAGEN je odmah nakon oduzimanja licenci obavijestila Upravu za inspeksijske poslove.

Tabela 5.1.3 Oduzete licence

Energetska djelatnost	Broj predmeta oduzimanja licenci	Energetski subjekat
Trgovina na veliko naftnim derivatima	2	DOO Transrad Podgorica
		DOO Timi Podgorica
Transport naftnih derivata transportnim sredstvima	2	DOO Samcommerce Tivat
		DOO Transport Mojkovac
UKUPNO	4	

Zbog isticanja ugovornih odnosa sa zakupodavcima i produženja ugovora u zakupu, u 2021. godini je produžena jedna licenca.

Tabela 5.1.4 Produženje licence

Energetska djelatnost	Broj predmeta produženja licenci	Energetski subjekat
Skladištenje tečnog naftnog gasa	1	DOO Montenegro Bonus Cetinje
UKUPNO	1	

5.1.2. Utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije

Zatvoreni distributivni sistem električne energije je sistem preko koga se distribuira električna energija na geografski ograničenom području, u slučajevima kada postoji integracija rada ili proizvodnih procesa, trgovinskih ili uslužnih djelatnosti, a može obuhvatiti i ograničen broj kupaca iz kategorije domaćinstva sa boravkom na tom području. Zakonom o energetici je utvrđeno da zatvoreni distributivni sistem čine postrojenja, vodovi i transformatori od mjesta priključka na prenosni ili distributivni sistem do mjesta priključka korisnika tog sistema, kao i objekti, telekomunikaciona i informaciona oprema i druga infrastruktura neophodna za njegovo funkcionisanje. Takođe, Zakon o energetici je utvrdio, a Pravila za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije („Službeni list CG”, br. 48/16, 61/17), detaljnije razradila slučajeve u kojima se sistem koristi primarno od strane vlasnika i sa njim povezanim subjektima, kao i kada operatoru treba omogućiti da se izuzme iz obaveza koje bi predstavljale administrativno opterećenje, zbog posebne prirode odnosa između operatora zatvorenog distributivnog sistema i korisnika sistema.

U 2021. godini, nije bilo podnijetih zahtjeva za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, dok je postupajući po zahtjevima DOO „PM POWER” i DOO „Luštica Bay Electricity Company”, REGAGEN donijela rješenja o izmjeni rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema, kojima su povećane instalisane snage. REGAGEN je, u skladu sa obavezama propisanim Pravilima za utvrđivanje

statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije i Planom rada REGAGEN za 2021. godinu, izvršila kontrole rada i poslovanja tri subjekta kojima je već utvrđen status zatvorenog distributivnog sistema, što je i detaljno opisano u poglavlju 6.1.7.3 ovog izvještaja.

5.1.3. Obnovljivi izvori i visokoefikasna kogeneracija

Nadležnosti REGAGEN u oblasti obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije, u skladu sa Zakonom o energetici, su utvrđivanje statusa povlašćenog proizvođača, utvrđivanje privremenog statusa povlašćenog proizvođača, produžavanje privremenog statusa povlašćenog proizvođača, vođenje registra povlašćenih proizvođača, izvještavanje Ministarstva kapitalnih investicija, operatora tržišta, operatora distributivnog sistema i operatora prenosnog sistema električne energije o izdatim rješenjima o sticanju statusa povlašćenog proizvođača, i vršenje godišnje analize o udjelu obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije.

U pogledu ovako definisanih nadležnosti REGAGEN, potrebno je ukazati da je Vlada Crne Gore 22. jula 2021. godine donijela Zaključke, broj 04-3550/4, kojima je usvojila Informaciju o stepenu realizacije Nacionalnog akcionog plana korišćenja energije iz obnovljivih izvora do 2020. godine za period 2018-2019. godina, sa Izvještajem o realizaciji Nacionalnog akcionog plana korišćenja energije iz obnovljivih izvora do 2020. godine za period 2018-2019. godina. Predmetnim zaključcima Vlada Crne Gore je utvrdila da je ispunjen nacionalni cilj od 33% udjela energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije u Crnoj Gori do 2020. godine, te zadužila Ministarstvo kapitalnih investicija da obavijesti REGAGEN o obavezi postupanja saglasno članu 98 Zakona o energetici. Postupajući po navedenom zaključku Ministarstvo kapitalnih investicija obavijestilo je REGAGEN o obavezi postupanja u skladu sa navedenim članom Zakona o energetici. Do donošenja navedenih zaključaka Vlade Crne Gore, saglasno zakonskom ovlašćenju REGAGEN je, po zahtjevima pet subjekata utvrdila status povlašćenih proizvođača za šest proizvodnih objekata, i to:

- mHE „Vrbnica“, u vlasništvu DOO „MHE Vrbnica“ Podgorica;
- mHE „Elektrana Mišnica“, u vlasništvu DOO „Manira Hydro“ Mojkovac;
- mHE „Štitska“, u vlasništvu DOO „Hidroenergija Andrijevića“ Andrijevića;
- mHE „Umska“, u vlasništvu DOO „Hidroenergija Andrijevića“ Andrijevića;
- mHE „Krkori“, u vlasništvu DOO „Vodovod i kanalizacija“ Andrijevića;
- mHE „Miolje polje“, u vlasništvu DOO „Benergo“ Andrijevića.

U istom vremenskom periodu produženo je trajanje jednog privremenog statusa. Naime, usvojen je zahtjev DOO „Vodovod i kanalizacija“ Andrijevića za produženje privremenog statusa za proizvodni objekat mHE „Krkori“, koji je, kao što je naprijed navedeno, u istoj godini stekao i status povlašćenog proizvođača.

Podaci o svim dodijeljenim statusima povlašćenog proizvođača i privremenim statusima upisani su u registar povlašćenih proizvođača, koji se nalazi i na sajtu REGAGEN i koji se redovno ažurira.

O svim izdatim rješenjima, REGAGEN je izvještavala Ministarstvo kapitalnih investicija, operatora tržišta, operatora distributivnog sistema i operatora prenosnog sistema električne energije, tako što

im je dostavljala kopije rješenja kojima se utvrđuje status povlašćenog proizvođača, privremeni status povlašćenog proizvođača, i produžava privremeni status povlašćenog proizvođača.

Nakon donošenja navedenih zaključaka Vlade Crne Gore, u 2021. godini odbijen je jedan zahtjev za sticanje statusa povlašćenog proizvođača podnijet od strane DOO „Zeta Energy“, koji se, kao imalac privremenog statusa povlašćenog proizvođača, obratio REGAGEN zahtjevom za sticanje statusa povlašćenog proizvođača.

Za tri energetska subjekta su u 2021. godini istekli periodi važenja privremenih statusa povlašćenog proizvođača: DOO „BARSOLAR“ Bar (9 proizvodnih objekata), DOO „DEKAR ENERGY“ Podgorica (3 proizvodna objekta) i DOO „C&S ENERGY“ Podgorica (1 proizvodni objekat).

U skladu sa Zakonom o energetici i Uredbom o načinu izdavanja, prenošenja i povlačenja garancija porijekla energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije („Službeni list CG“ broj 110/20), REGAGEN je bila ovlašćena da izdaje, prenosi i povlači garancije porijekla za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici, koji je stupio na snagu u avgustu 2020. godine, izmijenjena je odredba člana 99 Zakona o energetici („Službeni list CG“, br. 56/16 i 51/17), čime je dotadašnja nadležnost REGAGEN u dijelu koji se odnosi na garancije porijekla dodijeljena operatoru tržišta električne energije. Bliži uslovi i način izdavanja, kao i sadržaj i način dostavljanja podataka o garancijama porijekla utvrđeni su Uredbom o bližim uslovima i načinu izdavanja, prenošenja, iskorišćavanja i povlačenja garancija porijekla električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije, koja se primjenjuje od 1. februara 2021. godine. Nakon preuzimanja povjerenih poslova operator tržišta je, u skladu sa navedenom uredbom, započeo sprovođenje ove aktivnosti 02.02.2021. godine. Podaci o izdatim, prenesenim i povučenim garancijama porijekla, do navedenog datuma (02.02.2021.godine), unošeni su u registar garancija porijekla, koji je objavljen na internet stranici REGAGEN.

U skladu sa članom 55 Zakona o energetici, REGAGEN je za prethodnu godinu pripremila „Analizu udjela proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije“, koja je objavljena na sajtu REGAGEN.

5.1.4. Davanje saglasnosti na ažurirane planove operatora sistema električne energije

Zakonska obaveza operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema električne energije je da, polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrde desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema, odnosno plan razvoja distributivnog sistema električne energije, kao i investicione planove za period koji odgovara trajanju regulatornog perioda (tri godine). Zakonom o energetici je, takođe, propisana mogućnost ažuriranja planova tokom regulatornog perioda. Koristeći svoje zakonsko pravo, CEDIS i CGES su u 2021. godini dostavili REGAGEN ažurirane investicione planove na davanje saglasnosti.

U 2021. godini REGAGEN je sprovela postupak davanja saglasnosti na „Ažurirani trogodišnji plan investicija CEDIS za period 2022-2024. godina“ u dijelu koji se odnosi na 2022. godinu. Krajem 2021.

godine data je saglasnost na navedeni plan za 2022. godinu, a vrijednost odobrenih investicija iznosi 30.652.964,00 €. Takođe je data saglasnost na Program otkupa elektroenergetske infrastrukture u vlasništvu trećih lica za period 2022-2024. godina. U martu 2022. godine donijeta je dopunska odluka kojom je data saglasnost na investicije u vrijednosti 4.290.834,00 €, pa ukupno odobrena vrijednost investicija iznosi 34.943.798,00 €.

Osim navedenog, postupajući po zahtjevu CGES iz novembra 2020. godine, REGAGEN je u prvoj polovini 2021. godine dala saglasnost na „Ažurirani plan razvoja prenosnog sistema Crne Gore 2020-2029. godina“ (osim u dijelu koji se odnosi na: priključenje SE Briska Gora, priključenje SE Velje brdo, priključenje VE Brajići), „Ažurirani investicioni plan CGES-a za period 2020-2022. godina“ u dijelu koji obuhvata investicije u vrijednosti od 50.773.000 € za 2021. i 2022. godinu, kao i na „Program otkupa infrastrukture za period 2020-2022. godina“. Tokom 2021. godine CGES je dostavio „Ažurirani program otkupa infrastrukture Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD za period 2020-2022. godina“, kao i „Drugi ažurirani investicioni plan CGES-a za period 2020-2022. godina“, na koji je REGAGEN dala saglasnost u dijelu koji obuhvata investicije u vrijednosti od 24.317.000,00 € za 2022. godinu.

5.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

5.2.1. Izdavanje licenci za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti

U skladu sa Pravilima o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG“, br. 58/19 i 10/20), REGAGEN izdaje licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti licima koja ispunjavaju uslove utvrđene Zakonom o komunalnim djelatnostima i predmetnim pravilima.

REGAGEN je u toku 2019. i 2020. godine izdala ukupno 25 licenci, dok je u toku 2021. godine nastavila da izdaje licence za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama, u skladu sa Pravilima o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti.

S tim u vezi, REGAGEN je u toku 2021. godine izdala ukupno 23 licence. Na kraju 2021. godine, samo DOO „Komunalna djelatnost“ Petnjica nije imalo licencu za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti. Naime, DOO „Komunalna djelatnost“ Petnjica je 2020. godine REGAGEN dostavilo zahtjev za izdavanje licence za javno vodosnabdijevanje, međutim isti je odbijen kao nepotpun, u skladu sa članom 60 Zakona o upravnom postupku, iz razloga što nijesu otklonjeni nedostaci u zahtjevu.

Pregled izdatih licenci u 2021. godini dat je u tabeli u nastavku.

Tabela 5.2.1 *Izdate licence u 2021- RKD*

Imalac licence	Broj izdatih licenci	Vrsta licence	Datum izdavanja licence
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Rožaje	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	28.07.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom	28.07.2021.

		kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent.	
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Andrijevića	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	21.07.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent.	21.07.2021.
DOO „Komunalno i vodovod“ Žabljak	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	21.07.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za <ul style="list-style-type: none"> a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, b) upravljanje i rad postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, i c) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama. 	21.07.2021.
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Kolašin	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	29.06.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent.	29.06.2021.
DOO „Komunalno Gradac“ Mojkovac	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	29.06.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za <ul style="list-style-type: none"> a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, i 	29.06.2021.

		b) upravljanje i rad postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda.	
DOO „Komunalne djelatnosti“ Gusinje	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	22.06.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent.	22.06.2021.
DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	22.06.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent.	22.06.2021.
DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	15.06.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, i b) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.	15.06.2021.
DOO LB Water Supply Company Tivat	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	15.06.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, b) upravljanje i rad postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, i c) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.	15.06.2021.

DOO „Otpadne vode“ Budva	1	Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za upravljanje i rad postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda.	28.04.2021.
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	28.04.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za: <ul style="list-style-type: none"> a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, b) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama. 	
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Ucinj	2	Licenca za javno vodosnabdijevanje	10.03.2021.
		Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama, i to za: <ul style="list-style-type: none"> a) prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent, b) crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama. 	
Vrsta licence			Broj izdatih licenci
Licenca za javno vodosnabdijevanje			11
Licenca za upravljanje komunalnim otpadnim vodama			12
UKUPNO			23

REGAGEN je do utvrđivanja ovog izvještaja od strane Odbora REGAGEN, izdala licencu za javno vodosnabdijevanje za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tuzi.

U skladu sa članom 23 stav 2 alineja 2 Zakona o komunalnim djelatnostima i Pravilnikom o bližim uslovima i načinu vođenja registra vršilaca komunalnih djelatnosti i izdatih rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje komunalnih djelatnosti („Službeni list CG“, broj 77/17), REGAGEN Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao organu nadležnom za vođenje navedenog registra, dostavlja rješenja o izdatim licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti.

5.3. Postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama

Proklamovanje načela transparentnosti i javnosti rada REGAGEN je obezbijedila i kroz primjenu Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list CG”, br. 44/12 i 30/17). U 2021. godini REGAGEN je podnijeto 10 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, što je i do tri puta manje u odnosu na pojedine prethodne godine.

Svi podnijeti zahtjevi su riješeni. U dva predmeta podnosiocima zahtjeva je odobren pristup traženim informacijama, u dva predmeta donijeta su rješenja kojim se djelimično usvajaju zahtjevi za pristup informacijama, a u šest predmeta donijeta su rješenja kojima su zahtjevi odbijeni.

Pored navedenih zahtjeva, na početku 2021. godine su riješena dva zahtjeva zaprimljena krajem 2020. godine, i to na način što je u jednom odobren pristup traženim informacijama dok je u drugom predmetu zahtjev odbijen.

Zainteresovanoj javnosti je i u 2021. godini omogućeno da se informiše o vrsti informacija koje su u posjedu REGAGEN i to uvidom u ažurirani Vodič za pristup informacijama u posjedu REGAGEN, broj 21/1777-2 od 07.05.2021. godine. Dodatno, a shodno odredbama člana 12 Zakona o slobodnom pristupu informacijama kojima je uređen proaktivni pristup informacijama organa vlasti, zainteresovana lica mogu pristupiti i svim rješenjima i informacijama kojima je pristup odobren i preko internet stranice REGAGEN.

6. NADZOR NAD RADOM I POSLOVANJEM SUBJEKATA

6.1. Energetski sektor

Pored tematskih kontrola iz oblasti energetike koje je REGAGEN sprovela u 2021. godini, a koje su opisane u potpoglavljima koja slijede, po prvi put je sprovedena kontrola proračuna udjela svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima za prethodnu godinu, koji utvrđuje snabdjevač, kao i proračuna nacionalnog rezidualnog miksa, koji proračunava operator tržišta. Naime, REGAGEN je, saglasno članu 95 stav 5 Zakona o energetici, kako je već i istaknuto u poglavlju 3.1.1 ovog izvještaja, utvrdila Pravila o načinu proračunavanja, prikazivanja i objavljivanja udjela svih vrsta izvora energije u proizvedenoj, odnosno isporučenoj električnoj energiji i načinu kontrole proračuna („Službeni list CG”, broj 33/21). Članom 95 stav 4 Zakona o energetici, kao i članom 8 stav 1 navedenih pravila, propisano je da REGAGEN vrši kontrolu proračuna udjela svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima za prethodnu godinu, koji utvrđuje snabdjevač, kao i proračuna nacionalnog rezidualnog miksa, koji proračunava operator tržišta. Saglasno citiranim odredbama, REGAGEN je 2021. godine po prvi put vršila nadzor na primjenom navedenih pravila i kontrolisala obračune koje su sačinili navedeni energetski subjekti. Prilikom predmetne kontrole, uočene su nepravilnosti koje su COTEE i “Elektroprivreda Crne Gore” AD Nikšić (u daljem tekstu: EPCG), otklonili u ostavljenom roku. Izvještaj o proračunu udjela svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima, inoviran u skladu sa primjedbama REGAGEN, EPCG je dostavila krajnjim kupcima na računu za isporučenu električnu energiju za novembar 2021. godine.

Dodatno, REGAGEN je u 2021. godini sprovela i *ad hoc* kontrole CEDIS-a i EPCG, inicirane objavom vijesti na sajtu EPCG, da su, kako je navedeno, “Elektroprivreda Crne Gore” AD Nikšić i DOO „Crnogorski elektrodistributivni sistem” Podgorica, kao društveno odgovorne kompanije, odlučile da od 31. maja svim domaćinstvima, članovima “Zlatnog tima” i privredi odobre dodatni popust. U cilju dobijanja informacija o odobrenim popustima na računima za električnu energiju, REGAGEN je, u smislu člana 205 Zakona o energetici, od EPCG zatražila dostavljanje određenih informacija. Postupajući po zahtjevu REGAGEN, EPCG je dostavila traženu dokumentaciju i REGAGEN je u skladu sa ovlaštenjima iz Zakona o energetici sačinila izvještaj o sprovedenom nadzoru, u kojem je EPCG ukazano da je CEDIS-u pravno garantovana funkcionalna nezavisnost koja podrazumijeva njegovo pravo da donosi odluke bez spoljnih uticaja osnivača - EPCG. U navedenom izvještaju REGAGEN je takođe konstatovano da je nezavisnost CEDIS-a, u tom smislu, *de jure* utvrđena Zakonom o energetici, kojim je zabranjen uticaj na njegov rad u vidu instrukcija i naloga, a da je *de facto* narušena gore pomenutim odlukama Odbora direktora EPCG, u dijelu u kojim je tim odlukama zahtijevano od CEDIS da i to privredno društvo učestvuje u troškovima popusta koji su predmet navedenih odluka. Na osnovu izloženog, naloženo je EPCG da otkloni neusklađenost Statuta EPCG, Statuta CEDIS i navedenih odluka Odbora direktora EPCG sa Zakonom o energetici, što je EPCG u ostavljenom roku i učinila. Zbog prethodno opisane povrede dužnosti obezbjeđivanja da se djelatnost operatora distributivnog sistema električne energije obavlja u pravnom licu, koje mora biti nezavisno u smislu odredaba Zakona o energetici, protiv EPCG i njenog odgovornog lica je u izvještajnoj godini, na osnovu člana 231 stav 1 tačka 81 Zakona o energetici, podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, povodom koga

je u toku postupak pred Sudom za prekršaje u Podgorici. Predmetni nadzor je bio osnov i za pokretanje postupka nadzora kod CEDIS, protiv koga je, zbog neomogućavanja vršenja tog nadzora (nedostavljanje traženih informacija u smislu člana 50 Zakona o energetici), u izvještajnoj godini pokrenut prekršajni postupak, povodom koga je u toku postupak pred Sudom za prekršaje u Podgorici. Nakon izvršenog nadzora kod CEDIS, REGAGEN je sačinila izvještaj u kome je navedenom energetsom subjektu ukazala da, saglasno odredbama Zakona o energetici, nije dužan da postupi po nalogima i instrukcijama Odbora direktora EPCG, koji su dati van ograničenja utvrđenih Zakonom o energetici.

EPCG je krajem januara 2022. godine, u roku utvrđenom od strane REGAGEN, dostavila dokaze o postupanju u skladu sa nalogima REGAGEN. Naime, Statut EPCG i Statut CEDIS su usklađeni sa Zakonom o energetici, a djelovi odluka Odbora direktora EPCG kojima se od CEDIS zahtijeva da učestvuje u troškovima popusta stavljeni su van snage. U navodima CEDIS-a koji su prikupljeni tokom sprovođenja predmetne kontrole se ističe da je procjena troškova koje je CEDIS trebalo da snosi u ovoj aktivnosti iznosila oko 2,6 miliona EUR. Blagovremenim reagovanjem REGAGEN u predmetnoj stvari je očuvano sektorsko uređenje propisano Zakonom o energetici, koje je po pitanju uređenja nezavisnosti operatora distributivnog sistema električne energije u potpunosti usklađeno za Trećim energetsom paketom Evropske unije.

Uključujući prethodno navedene, REGAGEN je u toku 2021. godine pokrenula ukupno tri prekršajna postupaka protiv energetskih subjekata. Treći prekršajni postupak je pokrenut po osnovu člana 231 stav 1 tačka 4 Zakona o energetici, zbog neplaćanja godišnje naknade za korišćenje licence za period na koji je izdata.

6.1.1. Kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom

Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom („Službeni list CG“, broj 50/17), donijetim u avgustu 2017. godine, utvrđen je opšti i pojedinačni minimum kvaliteta i način na koji operator prenosnog sistema, operator distributivnog sistema i snabdjevač evidentiraju i obrađuju podatke od značaja za praćenje minimuma kvaliteta, kao i način dostavljanja tih podataka REGAGEN. Pored navedenog, ovim pravilima je uspostavljen mehanizam zaštite kupaca u slučaju neispunjavanja pojedinačnog minimuma kvaliteta – finansijske kompenzacije, čija je primjena započela dvije godine nakon stupanja na snagu predmetnih pravila.

U toku 2021. godine, REGAGEN je prikupljala podatke o prekidima u napajanju na nivou prenosnog i distributivnog sistema, koje subjekti dostavljaju na mjesečnom, odnosno godišnjem nivou i vršila njihovu analizu. Prvu kontrolu, kako je i naglašeno u Finansijskom izvještaju sa izvještajem o radu REGAGEN za 2020. godinu, REGAGEN je sprovela početkom januara 2021. godine zbog velikog broja neplaniranih prekida u napajanju opština u sjevernom regionu Crne Gore i dugog trajanja neraspoloživosti elemenata prenosnog i distributivnog sistema krajem 2020. godine i početkom 2021. godine.

Početkom 2021. godine, nakon dostavljanja godišnjih izvještaja o praćenju pokazatelja kvaliteta za 2020. godinu od strane operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema, REGAGEN je izvršila

njihovu provjeru i analizu. U odnosu na godišnje izvještaje za 2019. godinu, i uprkos opterećenosti operative izazvane pojavom COVID-19, primijećen je napredak u kvalitetu evidentiranja i obrade podataka koji se odnose na 2020. godinu i to kod oba operatora, pri čemu su u izvještaju operatora prenosnog sistema uočeni određeni nedostaci, a o kojima je REGAGEN obavijestila CGES. Nakon toga, CGES je otklonio navedene nedostatke i objavio godišnji izvještaj na svojoj internet stranici u skladu sa Zakonom o energetici. CEDIS je takođe ispunio svoju zakonsku obavezu po pitanju objavljivanja godišnjeg izvještaja.

U septembru 2021. godine, REGAGEN je sprovela kontrole operatora sistema čiji su predmet bili izvještaji o praćenju pokazatelja kvaliteta za period januar – jul 2021. godine. Operatoru prenosnog sistema je ukazano na uočene nekonzistentnosti u izvještaju i tražene su dodatne informacije o određenim karakterističnim prekidima u napajanju, nakon čega je CGES dostavio inovirane izvještaje o praćenju pokazatelja kvaliteta za ovaj period. Predmet kontrole CEDIS-a je bio način popunjavanja obrasca D3, propisanog prilogom Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdjevanja električnom energijom. Kako određeni podaci nijesu bili popunjeni u obrascu, od CEDIS je traženo da dostavi inovirani obrazac u kojem će biti popunjeni podaci i u ovom dijelu, što je CEDIS i ispunio.

Dodatno, kako je i navedeno u poglavlju 7. ovog izvještaja, REGAGEN je u svojstvu drugostepenog organa rješavala žalbe kupaca električne energije podnijete na odluke snabdjevača povodom prigovora kupaca usljed neispunjavanja pojedinačnog minimuma kvaliteta isporuke i snabdjevanja električnom energijom.

6.1.2. Finansijsko poslovanje regulisanih elektroenergetskih subjekata

U skladu sa Zakonom o energetici REGAGEN ima nadležnost praćenja poslovanja energetske subjekata, koji obavljaju djelatnost za koju REGAGEN utvrđuje ili odobrava cijene ili naknade, u pogledu stvarnih troškova i prihoda. REGAGEN je u 2019. godini utvrdila regulatorno dozvoljeni prihod, cijene i naknade za regulisane energetske subjekte, i to za: „Crnogorski elektroenergetski sistem“ AD Podgorica, „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ DOO Podgorica i „Crnogorski operator tržišta električne energije“ DOO Podgorica.

U 2021. godini, REGAGEN je pratila ostvarenje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije, kao i naknada za rad operatora tržišta električne energije, na osnovu konačnih podataka iz 2020. godine. Izvještajni obrasci, koje operator prenosnog i distributivnog sistema dostavljaju za potrebe vršenja kontrole po ovom osnovu, odnose se na ostvarenje ekonomskih veličina, na osnovu kojih je utvrđen regulatorno dozvoljeni prihod i cijene, a koje REGAGEN koristi kako bi utvrdila da li su se stekli uslovi propisani Zakonom o energetici za utvrđivanje korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije u toku trajanja regulatornog perioda.

Tokom 2021. godine REGAGEN je sprovela kontrolu rada i poslovanja operatora prenosnog i distributivnog sistema i na osnovu dostavljenih podataka utvrdila je da se nijesu ispunili zakonski uslovi za utvrđivanje korekcija cijena i/ili naknada za operatora distributivnog sistema za 2020. godinu, dok su se za operatora prenosnog sistema ispunili zakonski uslovi za utvrđivanje korekcija za 2020.

godinu. Polazeći od navedenog, REGAGEN je sprovela postupak utvrđivanja korekcija u toku perioda 2020-2022. godina i donijela Odluku o utvrđivanju iznosa korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije tokom regulatornog perioda 2020-2022. godina ("Službeni list CG", br. 125/21 i 128/21).

U navedenim postupcima je izvršena kontrola primjene regulatornog računovodstva u pogledu evidentiranja troškova i prihoda, koji čine sastavni dio regulatorno dozvoljenog prihoda, u skladu sa Regulatornim kontnim planom i uputstvom za njegovu primjenu, čiji je donosilac REGAGEN. Izvršena kontrola nije ukazala na potrebu izmjene navedenih podzakonskih akata.

Kada je u pitanju praćenje ostvarenja troškova i prihoda operatora tržišta električne energije, REGAGEN je u 2021. godini sprovela postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad ovog subjekta za 2022. godinu, u kojem su utvrđena odstupanja ostvarenih od utvrđenih ekonomskih i fizičkih veličina u 2019. i 2020. godini. Shodno tome, REGAGEN je donijela Odluku o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za period 01.01.2022-31.12.2022. godina ("Službeni list CG", br. 125/21), kojom su, između ostalog, utvrđene korekcije po ovom osnovu.

6.1.3. Gubici u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije

Neizbježna pojava koja nastaje prilikom prenosa i distribucije električne energije od proizvodnih objekata do krajnjih potrošača su gubici električne energije. Pored podjele na gubitke nastale u prenosnom sistemu i gubitke nastale u distributivnom sistemu, može se napraviti i podjela na tehničke gubitke koji nastaju kao posljedica fizičkih zakona, i netehničke (komercijalne) gubitke koji se odnose na energiju koja je isporučena ali nije izmjerena i koji se dominantno odnose na neovlašćeno preuzimanje električne energije.

U toku 2021. godine, REGAGEN je prikupljala podatke o sistemskim gubicima u prenosnom i distributivnom sistemu, koje su subjekti dostavljali na mjesečnom i godišnjem nivou, i vršila njihovu analizu. Rezultati analize će biti sastavni dio izvještaja o stanju energetskog sektora koji, u skladu sa Zakonom o energetici, REGAGEN dostavlja Skupštini Crne Gore.

6.1.4. Investicije u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije

Zakonom o energetici je utvrđena nadležnost REGAGEN da prati realizaciju investicionih planova operatora prenosnog i distributivnog sistema, pa je tokom 2021. godine vršena kontrola stepena finansijske realizacije odobrenih investicija za 2020. godinu, kroz analizu izvještajnih obrazaca, koje su operator prenosnog i operator distributivnog sistema električne energije dužni da dostavljaju u skladu sa Zakonom o energetici.

Praćenjem realizacije odobrenih investicija u prenosni sistem ustanovljeno je da je od ukupno 44 investicije, koje su planirane za trogodišnji investicioni period (2020-2022. godina), 41 investicija planirana za realizaciju u 2020. godini u vrijednosti od 17.237.000,00 €, dok realizovana vrijednost iznosi 13.569.900,00 €, što čini 79% planirane vrijednosti investicija.

Posebna pažnja je posvećena efektima realizacije investicija CGES-a koje su vezane za projekat podmorskog kabla između Italije i Crne Gore, koji je pušten u funkciju krajem 2019. godine. Efekti puštanja u rad ove infrastrukture sagledani su kroz analizu ostvarenih prekograničnih tokova energije i prihoda koji CGES ostvaruje po osnovu alokacije prekograničnih kapaciteta, a koji se u krajnjem pozitivno odražava na cijene po kojima korisnici (kupci i proizvođači) plaćaju korišćenje prenosnog sistema električne energije. Upoređujući energiju koja je ušla u prenosni sistem Crne Gore u toku 2020. godine sa ostvarenjima u dvije prethodne godine, može se zaključiti da je količina energije u 2020. godini tri puta veća u odnosu na ostvarenje iz 2018. godine i dva i po puta veća u odnosu na 2019. godinu. Energija koja je izašla iz crnogorskog prenosnog sistema u 2020. godini je gotovo dvostruko veća u odnosu na 2018. i 2019. godinu. Tranzit energije preko prenosnog sistema je takođe udvostručen. Prihod od alokacije prekograničnih kapaciteta ostvaren na godišnjoj, mjesečnim i dnevnim aukcijama, u toku 2020. godine, na svim granicama crnogorskog elektroprenosnog sistema iznosio je 11.933.774,00 €, što je skoro pet puta više u odnosu na prihode ostvarene u 2016. godini, četiri puta više u odnosu na prihode iz 2017. i 2018. godine i tri puta više u odnosu na prihode iz 2019. godine.

Prilikom kontrole realizacije investicija operatora distributivnog sistema, posebna pažnja je posvećena kontroli investicije koja se odnosi na revitalizaciju srednjenaponske i niskonaponske distributivne mreže. Imajući u vidu stanje sekundarne mreže, posebno kada je u pitanju nadzemna 10 kV i niskonaponska mreža, operator distributivnog sistema se opredijelio za značajna ulaganja u istu, a u cilju stvaranja uslova za dovođenje naponskih prilika kako u urbanim, tako i u ruralnim djelovima Crne Gore, u granice propisane standardima kvaliteta.

Realizovana ulaganja operatora distributivnog sistema u 2021. godini iznose 14.794.095,00 €, od čega se 8.112.966,00 € odnosi na revitalizaciju srednjenaponske mreže, 5.407.419,00 € na revitalizaciju niskonaponske mreže, a 1.273.710,00 € na izgradnju i rekonstrukciju STS 10/0,4kV. Operator distributivnog sistema je u 2020. godini realizovao investicije ukupne vrijednosti od 32.611.403,00 €. U toku 2020. godine CEDIS je realizovao 41,21% više investicija u distributivnu mrežu u odnosu na osmogodišnju prosječnu realizaciju (23.093.804,00 € - prosjek realizovanih investicija za period 2012-2019. godina), stoga se 2020. godina može smatrati rekordnom po realizaciji investicija u distributivnom sistemu. Pored navedenog, kako je operatoru distributivnog sistema odobren trogodišnji program otkupa elektroenergetske infrastrukture, REGAGEN je u 2021. godini pratila i realizaciju navedenog programa, kroz analizu izvještaja koje dostavlja operator. CEDIS je tokom 2020. godine otkupio elektroenergetsku infrastrukturu u vrijednosti od 3.601.412,00 €, dok je u toku 2021. godine otkupio elektroenergetsku infrastrukturu u vrijednosti od 289.190,00 €.

6.1.5. Prekogranična razmjena energije i dodjela prekograničnih kapaciteta

Razmjena električne energije sa susjednim elektroenergetskim sistemima omogućena je interkonektorima čime se, između ostalog i u određenim trenucima, obezbjeđuju dovoljne količine električne energije za siguran, pouzdan i kvalitetan rad crnogorskog elektroenergetskog sistema.

Pored toga, omogućava se izvoz električne energije proizvedene u Crnoj Gori radi prodaje na tržištu, kao i tranzit električne energije preko našeg elektroenergetskog sistema.

Prekogranična razmjena električne energije definisana je nizom podzakonskih akata koji propisuju postupak dodjele prekograničnih kapaciteta, kako bi se razmjena energije odvijala na siguran i transparentan način. Nadležnosti REGAGEN ogledaju se u kontroli primjene propisa o prekograničnoj razmjeni energije i dodjeli prekograničnih kapaciteta, kao i prihoda od alokacionog postupka.

Tokom 2021. godine, REGAGEN je vršila kontinuirani nadzor u pogledu ostvarivanja prihoda od alokacionog postupka, kroz analizu mjesečno dostavljenih rezultata aukcija za dodjelu prekograničnih kapaciteta za sve granice. Rezultati ovih sprovedenih analiza biće prezentovani u godišnjem izvještaju o stanju energetskog sektora koji REGAGEN dostavlja Skupštini Crne Gore. Pored toga, REGAGEN je učestvovanjem u projektu SEEAMMS (*South East Europe Automated Market Monitoring System*) u sklopu regionalne aktivnosti koja se vodi pod okriljem Energetske zajednice, vršila nadzor i u dijelu načina utvrđivanja raspoloživih prenosnih kapaciteta, o čemu se sačinjavaju posebni regionalni izvještaji.

6.1.6. Transparentnost i dostupnost informacija vezanih za tržište električne energije

U skladu sa odredbama Pravilnika o podacima koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema električne energije i načinu dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije („Službeni list CG“, broj 14/18), kojim je izvršeno transponovanje Uredbe Evropske komisije EU broj 543/2013 o dostavljanju i objavljivanju podataka o tržištima električne energije, REGAGEN je tokom 2021. godine u više navrata vršila nadzor nad CGES, kao operatorom prenosnog sistema, u pogledu objavljivanja podataka neophodnih za funkcionisanje tržišta električne energije. Prva kontrola je izvršena 21.09.2021. godine, kojom je utvrđeno da je CGES povećao količinu podataka koji su objavljeni na EMFIP platformi (*Electricity Market Fundamental Information Platform*), ali i da postoji još prostora za unapređenje. Tokom decembra 2021. godine, REGAGEN je sprovela ponovni nadzor CGES-a zatraživši ponovnu evaluaciju stepena objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije. Na osnovu dobijenih informacija i dodatne provjere od strane REGAGEN, utvrđeno je da je CGES, u periodu od prethodne kontrole, objavio i dodatni set podataka na EMFIP platformi, čime su gotovo u potpunosti zadovoljeni zahtjevi predmetne uredbe.

Pored stvaranja pretpostavki za dalji razvoj tržišta električne energije u Crnoj Gori, dobijeni rezultati koriste se u međunarodnoj saradnji kao podloga za izradu uporednog izvještaja o ispunjavanju obaveza koje proističu iz Uredbe Evropske komisije EU br. 543/2013 o dostavljanju i objavljivanju podataka o tržištima električne energije, koji se priprema i objavljuje na nivou ugovornih strana Energetske zajednice.

Objavljivanje podataka predviđenih predmetnom Uredbom Evropske komisije EU br. 543/2013, dobija dodatni značaj u smislu implementacije Regulative (EU) br. 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT), po kojoj se neobjavljivanje ili neblagovremeno objavljivanje ovih podataka smatra narušavanjem funkcionisanja veleprodajnog tržišta i tretira kao prekršaj. Tokom

2021. godine REGAGEN je učestvovala u pripremi Predloga zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa, kojim se REMIT regulativa transponuje u nacionalno zakonodavstvo. Skupština Crne Gore je krajem 2021. godine donijela Zakon o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa („Službeni list CG“, broj 1/22), koji je stupio je na snagu 18. januara 2022. godine. Ovim zakonom su propisane nove obaveze učesnika na veleprodajnom tržištu i ovlašćenja REGAGEN, kao institucije koja vrši nadzor nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa, čime je učinjen značajan pomak u uređenju pravnog okvira u ovoj oblasti i ispunjena jedna od obaveza iz procesa evropskih integracija.

6.1.7. Poštovanje uslova iz izdatih licenci

6.1.7.1. Rad i poslovanje subjekata u oblasti naftnih derivata i gasa

Na osnovu ovlašćenja iz Zakona o energetici, REGAGEN prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. Tokom 2021. godine u sektoru naftnih derivata i gasa su izvršene 52 kontrole. Većina kontrola je, zbog ograničenja kretanja uslijed pandemije COVID-19, obavljena posredno i to pregledom dokumentacije koju su subjekti dostavljali na zahtjev REGAGEN. Kontrolama su kod pet subjekata utvrđene nepravilnosti, koje su u naknadnom postupku subjekti otklonili i obavijestili REGAGEN o ispunjavanju propisanih uslova.

Dodatno, kontrolom jednog licenciranog energetskog subjekta utvrđeno je da je isti poslovao sa pravnim licem koje ne posjeduje adekvatnu licencu za obavljanje energetske djelatnosti, o čemu je u cilju preduzimanja daljih mjera REGAGEN obavijestila Upravu za inspekcijske poslove, dok je Agenciji za zaštitu konkurencije dostavila inicijativu za provjeru povrede konkurencije.

6.1.7.2. Rad i poslovanje subjekata u oblasti električne energije

Na osnovu ovlašćenja iz Zakona o energetici, REGAGEN prati i kontroliše rad i poslovanje elektroenergetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. Tokom 2021. godine, REGAGEN je, usljed gotovo jednovremene promjene članova organa upravljanja u elektroenergetskim kompanijama, sprovela kontrolu četiri elektroenergetska subjekta u pogledu ispunjenosti uslova koji su za članove organa upravljanja licenciranih subjekata utvrđeni Zakonom o energetici, od kojih jedan subjekat posjeduje i sertifikat za prekograničnu razmjenu električne energije. Zbog uočenih nepravilnosti, izdato je upozorenje za njihovo otklanjanje. Kako su nepravilnosti otklonjenje u zadanom roku, REGAGEN nije preduzimala dodatne mjere.

6.1.7.3. Rad i poslovanje operatora zatvorenog distributivnog sistema

Zakonom o energetici i Pravilima za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog električne energije, propisane su nadležnosti REGAGEN da prati, kontroliše i analizira rad i poslovanje zatvorenog distributivnog sistema u pogledu ispunjavanja uslova propisanih Zakonom o energetici, pomenutim pravilima i rješenjem o utvrđivanju statusa.

REGAGEN je, u skladu sa navedenim ovlaštenjima, u 2021. godini izvršila kontrolu rada i poslovanja sva tri operatora zatvorenog distributivnog sistema (ZDS), i to: OC Elektroenergetika, operatora ZDS u vlasništvu DOO „Uniprom“, DOO „Luštica Bay Electricity Company“, operatora ZDS u vlasništvu „Luštica Development“ AD i DOO „PM Power“ koji je operator, a ujedno i vlasnik, zatvorenog distributivnog sistema koji obuhvata geografsko područje Porto Montenegro. Kontrolama je konstatovano da DOO „Luštica Bay Electricity Company“ i DOO „PM Power“ u potpunosti ispunjavaju uslove propisane Zakonom o energetici i navedenim pravilima, dok je Operatoru OC Elektroenergetika ukazano da obezbijedi posebno mjerno mjesto i za korisnika koji do podataka o potrošnji dolazi proračunski na osnovu mjernih podataka sa zajedničkog mjernog mjesta.

6.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

6.2.1. Kontrola izdatih licenci

REGAGEN je tokom 2021. godine sprovela kontrolu poštovanja uslova iz licenci vršilaca koji su dobili licence prije 2021. godine.

Naime, REGAGEN je u izvještajnom periodu izvršila neposredne kontrole u pogledu poštovanja uslova iz licenci vršilaca koji su dobili licence prije 2021. godine, i to: DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tivat; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Kotor; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar; DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane, i DOO „Vodovod“ Pljevlja.

Članom 49 stav 1 tačka 2 Zakona o komunalnim djelatnostima, propisano je da REGAGEN u toku perioda važenja licence vrši nadzor nad radom i poslovanjem vršioca u pogledu poštovanja uslova iz izdate licence, dok je članom 17 Pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, propisano da REGAGEN vrši nadzor nad poštovanjem uslova iz licenci, a članom 9 stav 1 tačka 1 ovih pravila utvrđeni su uslovi iz licenci, odnosno da je vršilac, za vrijeme važenja licence, dužan da ispunjava uslove kadrovske osposobljenosti, odnosno tehničke opremljenosti, koji su i cijenjeni prilikom izdavanja licence.

Tokom kontrola, svi vršioci, osim DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad, dokazali su da ispunjavaju uslove kadrovske osposobljenosti i tehničke opremljenosti.

Naime, kontrolom DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad utvrđeno je da navedeni vršilac ne posjeduje opremu koju je u skladu sa članom 19 Pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, bio dužan da obezbijedi u roku od godinu dana od dana izdavanja licence, pa mu je REGAGEN, u skladu sa članom 11 navedenih pravila, uputila upozorenje o nedostacima u pogledu poštovanja uslova iz licenci, kojim je ostavljen rok od 30 dana za otklanjanje nedostataka.

Vršilac je u ostavljenom roku otklonio nedostatke i time nije ugrozio svoj status imaoca licence.

6.2.2. Poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti (benčmarking)

REGAGEN je tokom 2021. godine, kao i u prethodnom periodu, nastavila sa kvartalnim prikupljanjem podataka o poslovanju vršilaca. Cilj ove aktivnosti je formiranje baze podataka neophodne za izračunavanje, vrednovanje i poređenje indikatora poslovanja vršilaca, sagledavanje održivosti i kvaliteta usluga javnog vodosnabdijevanja, prikupljanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda i prečišćavanja komunalnih otpadnih voda, kao i utvrđivanje segmenata poslovanja kod kojih je neophodno unaprjeđenje poslovanja vršilaca ili uslova u kojima vršioci posluju. REGAGEN, na osnovu prikupljenih podataka, priprema godišnji izvještaj o poređenju indikatora poslovanja vršilaca i to do 31. oktobra tekuće za prethodnu godinu.

REGAGEN je u 2021. godini nastavila da prikuplja podatke o poslovanju vršilaca za 2020. i 2021. godinu u skladu sa Pravilima o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti. U skladu sa navedenim pravilima obaveza vršilaca je da podatke o poslovanju dostavlja REGAGEN kvartalno. Dostavljeni podaci se analiziraju, provjerava se njihova pouzdanost i ukoliko podaci nijesu zadovoljavajućeg kvaliteta, vršiocima se dostavljaju komentari i uputstva za ažuriranje istih.

Pored aktivnosti na sačinjavanju „Godišnjeg izvještaja o poređenju indikatora poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti za 2020. godinu“, REGAGEN je u toku izvještajnog perioda nastavila i aktivnosti na prikupljanju i obradi podataka o poslovanju vršilaca za 2021. godinu.

Nakon provjere podataka za 2020. godinu, REGAGEN je sačinila „Godišnji izvještaj o poređenju indikatora poslovanja vršilaca“, koji je usvojen na sjednici Odbora REGAGEN 28. oktobra 2021. godine. Izvještaj je objavljen na internet stranici REGAGEN i dostavljen svim vršiocima, jedinicama lokalne samouprave, organima državne uprave nadležnim za komunalne djelatnosti i upravljanje vodama, kao i drugim subjektima koji su povezani sa regulisanim komunalnim djelatnostima. U izvještaju su prikazani ključni indikatori poslovanja vršilaca za period od četiri godine i vršiocima je omogućeno poređenje sa drugim vršiocima koji obavljaju regulisane komunalne djelatnosti u Crnoj Gori. Takođe, u izvještaju je dat pregled indeksa svakog vršioca, lokalni i nacionalni indeks, kao i preporuke REGAGEN za poboljšanje rada vršilaca u dijelu koji se odnosi na mjerenja proizvedene i fakturisane vode, evidentiranje kvarova, obustave usluge korisnicima, prigovora na kvalitet usluge itd.

Pored sačinjavanja „Godišnjeg izvještaja o poređenju indikatora poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti za 2020. godinu“, REGAGEN je u toku izvještajnog perioda nastavila i aktivnosti na prikupljanju i obradi podataka o poslovanju vršilaca za 2021. godinu.

7. ZAŠTITA KUPACA

Zakonom o energetici je propisano da REGAGEN odlučuje po žalbama:

- na akt operatora tržišta o prijemu učesnika na tržište električne energije;
- na akt operatora tržišta o dodjeli statusa nosioca balansne odgovornosti učesniku na tržištu;
- na akt operatora prenosnog sistema o odbijanju pristupa sistemu;
- krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije u slučaju kada kupac ne izvršava obaveze utvrđene ugovorom, odnosno računom za isporučenu energiju,
- na odluku snabdjevača o opravdanosti prigovora i eventualnoj finansijskoj kompenzaciji koju je snabdjevač dužan da plati kupcu po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta snabdijevanja od strane operatora sistema ili snabdjevača, utvrđenih Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom („Službeni list CG”, broj 50/17) i
- na postupak promjene snabdjevača.

U postupku pred REGAGEN u 2021. godini bila je 61 žalba, pri čemu su se 54 žalbe odnosile na rješenja EPCG, kojima je odlučeno po prigovoru podnijetom po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, od čega je 21 žalba usvojena, a 33 su odbijene. Preostalih sedam žalbi se odnosilo na: obustavu isporuke električne energije (5), od kojih su tri usvojene a dvije odbijene, a dvije na rješenja koja se odnose na postupak izdavanja saglasnosti za priključenje objekata na distributivni sistem električne energije, pri čemu su obje žalbe usvojene.

Takođe, u 2021. godini REGAGEN su podnijeta 63 podneska po kojima nije nadležna da postupa. Predmetni podnesci su se pretežno odnosili na: račun za utrošenu električnu energiju, obračun neovlašćeno preuzete električne energije, kao i na rješenja/odgovore EPCG ili CEDIS u vezi sa pitanjima iz nadležnosti tih energetske subjekata. U skladu sa Zakonom o upravnom postupku, REGAGEN je predmetne podneske prosljeđivala nadležnom organu na postupanje ili je donosila rješenja kojima je podneske odbijala zbog nenadležnosti. Donijeta rješenja su u tri slučaja stranke osporile pred Upravnim sudom Crne Gore.

Pored navedenog, u neposrednoj komunikaciji, kupci su informisani o propisima koji se primjenjuju u oblasti energetike i načinima na koje mogu ostvariti zaštitu svojih prava i interesa u skladu sa zakonom.

Budući da Zakon o zaštiti potrošača („Službeni list CG”, 02/14, 06/14, 43/15, 70/17, 67/19, 146/21), snabdjevača iz Zakona o energetici percipira kao trgovca, koji uslugu od javnog interesa – snabdijevanje električnom energijom pruža potrošaču (kupcu), to je REGAGEN navedenim zakonom, kao i Odlukom o utvrđivanju liste organa nadležnih za inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača („Službeni list CG”, broj 53/21), koju je donijela Vlada Crne Gore u aprilu 2021. godine, prepoznata kao jedan od organa koji vrši nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača,

Tokom 2021. godine, u saradnji sa Upravom za inspekcijske poslove i drugim nadležnim organima, REGAGEN je učestvovala u sprovođenju kampanje od javnog interesa iz oblasti zaštite potrošača, koja je za cilj imala podizanje svijesti javnosti o normativnom okviru koji štiti prava potrošača, te uloji i

značaju Centralnog informacionog sistema za zaštitu potrošača - CISZP (www.potrosac.me) za ostvarivanje tih prava.

Naime, REGAGEN je od 58 privrednih subjekata nad kojima vrši nadzor u oblasti električne energije, nafte i gasa i regulisanih komunalnih djelatnosti, zahtijevala da na objektima svojih poslovnih jedinica istaknu naljepnice sa QR kodom, koji vodi na internet stranicu www.potrosac.me, čime se u skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača i drugim zakonima, obezbjeđuje efikasnija i potpunija primjena odredaba o informisanju potrošača o svojim pravima i značajno olakšava pristup mehanizmu zaštite potrošačkih prava.

Takođe, u saradnji sa Upravom za inspekcijske poslove i drugim nadležnim organima, REGAGEN je krajem 2021.godine, odnosno početkom 2022.godine, nad 10 privrednih subjekata nad kojima vrši nadzor, izvršila kontrolu poštovanja odredaba Zakona o zaštiti potrošača koje se odnose na trgovinu robom i uslugama na daljinu (online trgovina) na nivou Crne Gore.

Žalbe kupaca (potrošača), koje su primljene tokom 2021. godine nakon uspostavljanja CISZP, kao i odluke REGAGEN po njima, evidentirane su u CISZP, čime je omogućen sveobuhvatan uvid u stanje zaštite potrošača u oblasti pružanja usluge snabdijevanja električnom energijom, što je jedan od uslova za uspješan završetak pretpristupnih pregovora sa Evropskom unijom, za pregovaračko poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja.

8. SARADNJA REGAGEN SA DRŽAVNIM ORGANIMA, REGULATORNIM TIJELIMA IZ OKRUŽENJA I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA ČIJI JE ČLAN ILI SA KOJIMA IMA ZAJEDNIČKE PRAVCE AKTIVNOSTI

8.1. Saradnja sa nadležnim organima u Crnoj Gori

Kako je i istaknuto u poglavlju 6.1.6 ovog izvještaja, REGAGEN je nastavila saradnju sa Ministarstvom kapitalnih investicija u dijelu ispunjavanja obaveza koje proizilaze iz Trećeg energetskeg paketa, a koje se odnose na transponovanje u nacionalno zakonodavstvo Uredbe (EU) broj 1227/2011 Evropskog Parlamenta i Vijeća o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT), Uredbe Evropske komisije broj 2015/1222 o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima, kao i Uredbe (EU) br. 347/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od o smjernicama za transevropsku energetskeu infrastrukturu.

Na zahtjev Ministarstva kapitalnih investicija, REGAGEN je dostavila podatke za potrebe izrade Izvještaja o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja energetike do 2030. godine, u 2020. godini, iz domena nadležnosti REGAGEN

REGAGEN je, na poziv Ministarstva ekonomskog razvoja dala doprinos u izradi Izvještaja o realizaciji Nacionalnog programa zaštite potrošača za 2021. godinu.

Od strane Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija zatraženo je da REGAGEN dostavi podatke o sprovođenju plana optimizacije, a zaposleni u REGAGEN su angažovani da za potrebe ovog ministarstva učestvuju u dostavljanju podataka za potrebe izrade kataloga usluga elektronske uprave.

REGAGEN je, okviru nadležnosti koje proizilaze iz regulacije komunalnih djelatnosti, nastavila intenzivnu saradnju sa Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma tokom 2021. godine davanjem predloga i sugestija u vezi sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima, kao i kroz učešće u radnoj grupi koja je radila na pripremi Nacrta zakona o vodnim uslugama.

REGAGEN je, u izvještajnom periodu, imala intenzivnu saradnju sa regulatornim tijelima u Crnoj Gori po pitanju unapređenja i optimizacije procesa sprovođenja unutrašnje revizije, a shodno zakonu kojim se uređuju upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru. REGAGEN je sa Agencijom za elektronske medije i Agencijom za telekomunikacije i poštansku djelatnost u decembru 2021. godine potpisala Memorandum o saradnji po pitanju sprovođenja zakona kojim se uređuju upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru.

Nadalje, REGAGEN je protekloj godini osnažila i institucionalnu saradnju sa Elektrotehničkim fakultetom Univerziteta Crne Gore. Naime, novembra 2021. godine, ove dvije institucije su potpisale Protokol o daljoj naučnoj, tehničkoj i poslovnoj saradnji.

➤ Učešće REGAGEN u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji

U izvještajnom periodu, REGAGEN je učestvovala u radu radnih grupa za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravnih tekovina koje se odnose na pregovaračka

poglavlja: Poglavlje 8 – Konkurencija, Poglavlje 15 – Energetika i Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja.

Od navedena tri poglavlja, dat je doprinos u radu grupe zadužene za poglavlje 15 učešćem u pripremi *Priloga izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2021. godinu*.

REGAGEN je, na zahtjev Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, u izvještajnom periodu dostavljala ažurirane podatke o aktivnostima u za oblast energetike, u dijelu koji se odnosi na regulatornu nadležnost.

8.2. Međunarodna saradnja

8.2.1. Oblast energetike

REGAGEN je duži niz godina aktivna u međunarodnim organizacijama. Članica je Asocijacije mediteranskih regulatora za električnu energiju i gas (*Association of the Mediterranean Energy Regulators – MEDREG*) i Balkanskog savjetodavnog foruma (*Balkan Advisory Forum - BAF*), a posmatrač je u Savjetu Evropskih energetske regulatora (*Council of European Energy Regulators - CEER*) i Agenciji za saradnju energetske regulatora (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators - ACER*).

Po osnovu članstva Crne Gore u Energetskoj zajednici, kao jedne od potpisnica Ugovora o osnivanju Energetske zajednice, zaključenog 2005. godine, a u crnogorsko zakonodavstvo ratifikovanog 2006. godine, REGAGEN aktivno učestvuje u radu tijela ove organizacije. Tijela Energetske zajednice u kojima REGAGEN učestvuje su Regulatorni odbor i radne grupe za: električnu energiju, gas, maloprodajno tržište električne energije i prirodnog gasa i zaštite kupaca, REMIT i informacionu bezbjednost i kritičnu infrastrukturu.

Aktivnosti REGAGEN u radu međunarodnih organizacija su se zbog pandemije odvijale uglavnom putem elektronskih platformi, po već utvrđenom planu rada za odnosnu godinu. Ipak, REGAGEN je na zadovoljstvo svih članova MEDREG-a, organizovala održavanje 32. sastanka Generalne skupštine u Crnoj Gori, u Kotoru.

Osim učešća u radu radnih grupa i prisustva edukativnim seminarima koja je neophodno pratiti sa aspekta jačanja stručnih kapaciteta, zaposleni su nastavili sa dobrom praksom pohađanja godišnjeg kursa regulacije energetske sektora – Firentinska škole regulacije (*The Florence School of Regulation - FSR*), te kratkih tematskih kurseva ove institucije.

Doprinos daljem usavršavanju dat je i nastavkom saradnje sa Regulatornom agencijom za energiju, mreže i životnu sredinu (ARERA) i Centralnoevropskom inicijativom (CEI), kroz Program razmjene znanja (*Know-How Exchange Program – Central European Initiative Support for Strengthening Energy Regulatory Authorities in the Western Balkans - KEP*). Benefiti učešća su dijeljenje iskustva u procesu povezivanja tržišta i obavezama koje predstoje nakon povezivanja tržišta koja imaju operatori prenosnih sistema, berze električne energije i regulatorna tijela u već realizovanim projektima povezivanja tržišta.

8.2.2. Oblast regulisanih komunalnih djelatnosti

Što se tiče međunarodnih aktivnosti koje se odnose na regulisane komunalne djelatnosti, REGAGEN je učestvovala na „*online*“ sastanku Generalne skupštine Mreže evropskih regulatora vode (*European Water Regulators – WAREG*) u novembru 2021. godine.

Predstavnici REGAGEN su u martu, kao predavači, učestvovali na „*online*“ treningu „Benchmarking za poboljšanje usluga vodosnabdijevanja u prekograničnom području između BiH – CG“, u sklopu IPA projekta prekogranične saradnje Crne Gore i Bosne i Hercegovine, čiji je cilj jačanje kapaciteta za sprovođenje standarda energetske i vodne efikasnosti na lokalnom nivou.

Dodatno, predstavnici REGAGEN su učestvovali kao panelisti na devetoj Balkanskoj konferenciji, u organizaciji albanske (SHUKALB) i kosovske asocijacije voda (SHUKOS), koja je organizovana „*online*“, u oktobru 2021. godine. Tema konferencije foruma bila je „Vrijednost vode“.

REGAGEN je u oktobru učestvovala i na „*online*“ konferenciji Dunavskog programa za vode (DWP), u okviru sesije koja je bila namijenjena regulatorima u sektoru voda.

Takođe, predstavnici REGAGEN su učestvovali i kao panelisti na Konferenciji o vodama u Budvi, organizovanoj od strane Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Zajednice opština i Udruženja vodovoda Crne Gore.

Međunarodno udruženje IWA (*International Water Association*), je u novembru 2021. godine organizovalo Forum voda u Beogradu, sa temom Strategijsko upravljanje imovinom. Predstavnici REGAGEN su učestvovali kao panelisti na ovom forumu.

9. IZRADA GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA I PLANOVA

Postupajući u skladu sa Zakonom o energetici, REGAGEN je utvrdila i dostavila, u propisanom roku, Skupštini Crne Gore, radi usvajanja:

- Predlog Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu,
- Izvještaj o stanju energetskog sektora Crne Gore za 2020. godinu i
- Predlog Finansijskog plana sa Planom rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2022. godinu.

Verzija Izvještaja o stanju energetskog sektora Crne Gore za 2020. godine na engleskom jeziku je, u skladu sa Zakonom o energetici, dostavljena Sekretarijatu Energetske zajednice.

U skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima REGAGEN je u 2021. godini Skupštini Crne Gore dostavila Izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti u 2020. godini. Dodatno, REGAGEN je sačinila Godišnji izvještaj o poređenju indikatora poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti za 2020. godinu i isti objavila na svojoj internet stranici.

U pogledu obaveza koje proizilaze iz Zakona o javnim nabavkama ("Službeni list CG", broj 74/19), REGAGEN je u propisanim rokovima dostavila nadležnom organu državne uprave sljedeća dokumenta:

- Plan javnih nabavki za 2021. godinu (do 31.01.2021. godine);
- Izvještaj o javnim nabavkama za period od 01.01. do 31.06.2021. godine (do 30.07.2021. godine);
- Izvještaj o javnim nabavkama za period od 01.07. do 31.12.2021. godine (do 30.01.2022. godine);
- Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama (do 28. februara 2022. godine);
- Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke, za 2021. godinu (do 28. februara 2022. godine);
- Izvještaj o realizaciji ugovora i objavljivanje u elektronski sistem javnih nabavki (ESJN), u roku od 30 dana od dana realizacije ugovora o javnoj nabavci;
- Izvještaj o kršenju antikorupcijskih pravila za 2021. godinu (do 31.12.2021. godine).

Pored navedenog a u skladu sa Zakonom o sprječavanju korupcije ("Službeni list CG", br. 53/14 i 42/17), Agenciji za sprječavanje korupcije je dostavljen:

- Izvod iz evidencije poklona (do kraja marta 2022. godine za 2021. godinu);
- Izvještaj o primljenim donacijama i sponzorstvima (do kraja marta 2022. godine za 2021. godinu);
- Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta za 2021. godinu (do 15. aprila 2022. godine za 2021. godinu).

Za izvještajnu godinu a u skladu sa članom 50 Zakona o državnoj imovini ("Službeni list CG", br. 21/09 i 40/11), REGAGEN je blagovremeno pripremila i dostavila organu uprave nadležnom za poslove imovine, *podatke o nepokretnim i pokretnim stvarima*.

Postupajući u skladu sa članom 14 Zakona o medijima ("Službeni list CG", br. 82/20), REGAGEN je na svojoj internet stranici objavila *Evidenciju o uplatama medijima po osnovu oglašavanja i drugih*

ugovorenih usluga dok je Evidenciju o uplatama medijima po osnovu oglašavanja ili drugih ugovorenih usluga dostavila organu državne uprave nadležnom za poslove medija.

10. KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE I MATERIJALNO UNAPREĐENJE REGAGEN

Unutrašnja organizacija i sistematizacija REGAGEN utvrđena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Kako je i opisano u uvodnom dijelu ovog izvještaja, rad REGAGEN u toku 2021. godine organizovan je u šest službi.

U cilju kvalitetnijeg obavljanja poslova koji su u nadležnosti REGAGEN kontinuirano se sprovodi jačanje kadrovskih kapaciteta kroz unaprjeđenje stručnih znanja i sposobnosti svih zaposlenih.

Kao jedan od veoma značajnih vidova edukacije u oblasti regulacije energetskeg sektora jeste usavršavanje u Firentinskoj školi regulacije, koje REGAGEN sprovodi u saradnji sa Sekretarijatom energetske zajednice. U 2021. godini usavršavanje u ovoj školi je uspješno završila jedna zaposlena dok je dvoje mladih kadrova u 2021. godini započelo školovanje u ovoj prestižnoj školi.

Inače, usavršavanje kroz program ove škole je u prethodnom periodu omogućen gotovo svim licima koja su uključena u regulaciju energetskeg sektora, nakon čega su ista stekla sertifikate.

U odnosu na drugi postojeći kadar REGAGEN, stručno osposobljavanje i usavršavanje obezbjeđuje se učešćem na radionicama, seminarima i radnim grupama koji su se i tokom 2021. godine održavali preko aplikacija za daljinsku komunikaciju uživo.

U oblasti integriteta zaposleni koji se bave tim poslovima su pohađali obuku *"Integritet u javnoj upravi i sprovođenje planova integriteta"*, koju je organizovala Uprava za kadrove.

U cilju sticanja i unaprjeđenja znanja, vještina i sposobnosti iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru, menadžer integriteta je pohađao obuku pod nazivom "Upravljanje rizicima", u okviru Programa obuke Uprave za kadrove i Ministarstva finansija i socijalnog staranja.

Broj zaposlenih angažovanih u oblasti energetike se mijenjao u toku prethodne godine.

Na kraju 2021. godine ukupan broj zaposlenih finansiranih po osnovu Finansijskog plana za 2021. godinu je bio 35 (uključujući i pet mandatnih pozicija, od kojih jedna nije popunjena od septembra 2021. godine).

U odnosu na mandatne pozicije bitno je ukazati da je jednom licu koje je obavljalo funkciju člana Odbora REGAGEN, radni odnos prestao po sili zakona zaključno sa 05.09.2021. godine, što je i konstatovala Skupština Crne Gore na sjednici Petog vanrednog zasijedanja u 2021. godine, o čemu je aktom broj 00-32-2/21-324/3 od 28.09.2021. godine obavijestila REGAGEN.

REGAGEN je prethodno, polazeći od trajanja mandata ovog člana Odbora REGAGEN, a shodno odredbama Zakona o energetici, blagovremeno raspisala javni konkurs za izbor člana Odbora REGAGEN i isti objavila 01.10.2020. godine u trajanju od 30 dana u štampanom mediju „Pobjeda“.

Takođe, imajući u vidu trajanje mandata predsjednika Odbora, REGAGEN je raspisala javni konkurs za izbor predsjednika Odbora REGAGEN koji je objavljen 14.12.2021. godine, u trajanju od 30 dana u štampanom mediju „Pobjeda“.

Postupci po navedenim konkursima u momentu sačinjavanja ovog izvještaja nijesu okončani.

Broj: 22/1727-2

U Podgorici, 28. april 2022. godine

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević

Broj: 22/1727-3

Podgorica, 28.04.2022. godine

Na osnovu člana 54 stav 5 Zakona o energetici Zakona o energetici ("Službenom listu CG", br. 5/16, 51/17, 82/20 i 29/22), člana 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službenom listu CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 55/18, 66/19 i 70/21), i člana 15 stav 1 tačka 18 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službenom listu CG", broj 135/21), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 28. aprila 2022. godine, donio je

ODLUKU

O UTVRĐIVANJU PREDLOGA FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA SA IZVJEŠTAJEM O RADU REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU I REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI ZA 2021. GODINU

1. Utvrđuje se Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu.
2. Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu i Odluku o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri, dostaviti Ministarstvu finansija i socijalnog staranja i Skupštini Crne Gore, do 30. aprila 2022. godine.
3. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Odbora,
Branislav Prelević

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti
Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

Broj: 22/1727-4

Podgorica, 28.04.2022. godine

Na osnovu člana 54 stav 5 Zakona o energetici ("Službenom listu CG", br. 5/16, 51/17, 82/20 i 29/22), člana 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službenom listu CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 55/18, 66/19 i 70/21), i člana 15 stav 1 tačka 18 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službenom listu CG", broj 135/21), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 28. aprila 2022. godine, donio je

ODLUKU

1. Za predstavnike Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja i usvajanja Predloga Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, određuju se Predsjednik Odbora Branislav Prelević, Član Odbora Miroslav Vukčević i Izvršna direktorica Milica Knežević.
2. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Odbora,
Branislav Prelević

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "B. Prelević", is written over a circular blue stamp. The stamp contains the text "CRNA GORA Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti" around the perimeter and "REGAGEN" in the center.

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80